

544.88
n 255 ม
2

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
ของประชาชนในเขตชนบทพื้นที่ยากจน อำเภอโกกรพระ
จังหวัดนครสวรรค์

ปริญญาานิพนธ์

ของ

เก็บ ศรีสง่า

ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

6 พ.ค. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178306

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหานิตินธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

<u>ศาสตราจารย์ ดร. วิมล วิชาญ</u>	ประธาน
<u>ศาสตราจารย์ ดร. วิมล วิชาญ</u>	กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

<u>ศาสตราจารย์ ดร. วิมล วิชาญ</u>	ประธาน
<u>ศาสตราจารย์ ดร. วิมล วิชาญ</u>	กรรมการ
<u>ศาสตราจารย์ ดร. วิมล วิชาญ</u>	กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือ โดยได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำเป็นอย่างดียิ่ง จากอาจารย์ คร.เสาวนีย์ เสนาสุ ประธาน อาจารย์เชิยศรี วิวัชสิริ กรรมการที่ปรึกษา ควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ของผู้วิจัยในครั้งนี้ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.ปฐม นิคมานนท์ ที่กรุณาช่วยเหลือตรวจแก้ไขการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ คร.สุนทร โคตรบรรเทา คุณชำนาญ แสงแก้ว คร.ศักดิ์สิทธิ์ ชัตติยะสุวรรณ คร.ชูเกียรติ สีสุวรรณ คุณสรศักดิ์ วรอินทร์ หัวหน้าฝ่ายการศึกษามวลชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้ความคิดเห็น ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยไว้เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณนายอำเภอโกรกพระ ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอโกรกพระ กำนันตำบลนากลาง กำนันตำบลเนินศาลา กำนันตำบลบ่อพลับ กำนันตำบลหาดสูง ผู้ใหญ่บ้านบ้านหารวก ผู้ใหญ่บ้านบ้านหนองพรหมหนอง และคุณทองหลอม สาคิรินทร์ ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคุณสุรพล สือจูงใจรักษ์ และคุณวลัย ชื่นชาติ ผู้ช่วยนักวิจัย ที่ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จไปด้วยดี

ท้ายสุดนี้ขอขอบคุณ คุณประยงค์ วินิจวงษ์ คุณจำลอง คันทร คุณฉวีวรรณ คันทร คุณกิม วินิจวงษ์ คุณนารี เกื้อวันชัย ตลอดจนพี่ ๆ เพื่อน ๆ อีกหลายท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จดูว่างไปด้วยดี

เก็บ ศรีสง่า

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	10
	ประวัติความเป็นมาที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	10
	เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน	12
	การมีส่วนร่วมของประชาชน	18
	ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	18
	เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ของประชาชน	21
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	25
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	26
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
	เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ	29
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	33

3 (ต่อ)

การวิเคราะห์ข้อมูล	33
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
ลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	37
ผลการพิสูจน์สมมติฐาน	51
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	58
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	58
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	58
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	61
อภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะทั่วไป	67
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป	68
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	75

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแบบชั้นแต่ละประเภท ของที่อ่านแยกตาม เพศ และกลุ่มอายุ	28
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	38
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอายุ	39
4 จำนวนและร้อยละของผู้ที่จบการศึกษาในระดับชั้นต่าง ๆ	40
5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส	41
6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลักและ อาชีพรอง	42
7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ของ ครอบครัว	43
8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีตำแหน่ง ในหมู่บ้าน	44
9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเป็นสมาชิก กลุ่มสังคม	45
10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการติดต่อกับ เจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการ	46
11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนครั้งในการ ติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ	47
12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้ความเข้าใจ ในวัตถุประสงค์และการดำเนินงานในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	48

13	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเข้าร่วมใน กิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	49
14	จำนวนและร้อยละของผู้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่าน หนังสือประจำหมู่บ้าน จำแนกตามการมีส่วนร่วมในกิจกรรม แต่ละด้าน	50
15	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจำแนกตาม เพศ	51
16	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจำแนกตาม อายุ	52
17	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจำแนกตาม การศึกษา	53
18	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจำแนกตาม การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม	54
19	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำแนกตามการติดต่อกับ เจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการ	55
20	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำแนกตามความรู้ความ เข้าใจในวัตถุประสงค์	57
21	ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และการ ดำเนินงานในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	77
22	การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้าน	78

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการศึกษาอย่างรวดเร็ว การศึกษาในระบบโรงเรียนเพียงอย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอที่จะทำให้บุคคลปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงให้ความสำคัญของการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้ตลอดชีวิตควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยให้ประสานสัมพันธ์และเสริมซึ่งกันและกัน อันจะทำให้บุคคลสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

เพื่อเป็นการสนองนโยบายแผนการศึกษาชาติ ปี 2520 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดการศึกษาตามแนวการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งได้แบ่งกิจกรรมออกเป็นประเภทต่าง ๆ 3 ประเภท คือ

1. กิจกรรมด้านการให้ความรู้พื้นฐาน เป็นการให้ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต มุ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีเครื่องมือในการประกอบอาชีพและรู้จักหาข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการคิด การตัดสินใจในการดำรงชีวิตประจำวัน กิจกรรมประเภทนี้จะมีลักษณะกำหนดในชั้นสูงกว่าได้โดยจัดเป็นการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 และการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 1 ระดับที่ 2 และระดับที่ 5

2. กิจกรรมด้านทักษะเพื่อการดำรงชีวิต เป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและการดำรงชีวิต เป็นรูปแบบของ

การศึกษาที่จัดขึ้นตามความต้องการและความพร้อมของประชาชน เป็นการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาอาชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของตนให้ดียิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ กิจกรรมประเภทนี้จะมีลักษณะของการฝึกทักษะอาชีพต่าง ๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวในรูปของโรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ประจำที่ โรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ โรงเรียนผู้ใหญ่เคลื่อนที่และกลุ่มสนใจ

3. กิจกรรมด้านข่าวสารและข้อมูล เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์หรือความรู้รอบตัวเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมประเภทนี้จัดขึ้นเพื่อป้องกันการลืมหนังสือ เพื่อย้ำและส่งเสริมความรู้ ความคิดในการริเริ่มสร้างสรรค์ต่าง ๆ โดยจัดในรูปของการให้บริการความรู้ผ่านสื่อมวลชนทุกชนิด และแหล่งวิชาความรู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองทุกเรื่องทุกเวลา นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ห้องสมุดประชาชนจังหวัดและอำเภอ การจัดการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ การจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ การผลิตเอกสารสิ่งพิมพ์สำหรับชาวชนบท บริการด้านโสตทัศนศึกษาทั้งหน่วยรถและหน่วยเรือ ตลอดจนการจัดนิทรรศการความรู้ต่าง ๆ ทั้งแบบประจำที่และเคลื่อนที่ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2526 : 4) ✓

โครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นการจัดกิจกรรมด้านบริการข่าวสารข้อมูล โดยเริ่มโครงการทดลองจัดตั้งขึ้นในปี 2514 ที่จังหวัดลำปาง ในขั้นแรกใช้ชื่อว่า "ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน" มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต นอกจากนี้ยังส่งเสริมการอ่านป้องกันการลืมหนังสือและสร้างนิสัยรักการอ่าน ต่อมาในปี 2524 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น "ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน" เพราะที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านนอกจากจะมีหนังสือพิมพ์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนให้งบประมาณแห่งละ 2 ฉบับต่อวันแล้วยังมีหนังสือและสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ ให้ประชาชนได้อ่านอีกด้วย และที่อ่านหนังสือ

ประจำหมู่บ้านได้ขยายปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนถึงปี 2526 มีประมาณ 8,206 แห่ง มีผู้ใช้บริการประมาณ 22 ล้านคนเศษ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2526 : 1 - 10) จากปริมาณที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ถ้าพิจารณาในด้านคุณภาพแล้ว ก็จะพบว่าที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่คึกคักมีจำนวนน้อยมากและประเภทที่จะต้องยุบหรือย้ายอยู่ในอัตราค่อนข้างสูง ดังเช่นปี 2524 กองแผนงานและวิจัยได้ประเมินผลโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั่วประเทศ จำนวน 7,200 แห่ง ผลการวิจัยปรากฏว่ามีที่อ่านหนังสือที่ดีมีเพียง 598 แห่ง หรือร้อยละ 8.47 และที่ต้องยุบหรือย้ายสถานที่ตั้งมีถึง 1,085 แห่ง หรือร้อยละ 14.36 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 189 - 190)

ถ้าพิจารณาแล้วจะเห็นว่าการใช้งบประมาณแผ่นดินเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นจำนวนมากพอสมควรที่เกิดการสูญเปล่าและใช้ไม่คุ้มค่า และถ้าศึกษาสาเหตุอย่างแท้จริงแล้วจะพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมน้อยและมิได้เกิดจากความต้องการ ทำให้เรามองไม่เห็นประโยชน์ ความรับผิดชอบและความห่วงใย จะไม่เกิด สิ่งที่เราสร้างไปในที่สุดก็ต้องยุบหรือย้าย ดังเช่นผลการวิจัยของกรมการศึกษานอกโรงเรียนตั้งแต่ปี 2520 - 2525 สรุปได้ว่าที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่ต้องยุบหรือย้ายมีสาเหตุที่สำคัญคือ คณะกรรมการไม่รับผิดชอบ ไม่ค่อยประชุมปรึกษาหารือกัน ขาดการดูแลเอาใจใส่ที่จะปรับปรุงดูแลรักษาหรือถ้ามีก็น้อยมาก ไม่สร้างบรรยากาศในการดึงดูดผู้เข้าไปใช้ กรรมการบางคนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ส่วนประชาชนก็ไม่ค่อยสนใจ มองไม่เห็นประโยชน์ของที่อ่านหนังสือ มีเวลาน้อยสำหรับการไปอ่านและไม่มีส่วนร่วมมากนักในการปรับปรุง นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของบางคนไม่ให้ความสำคัญแก่ที่อ่านหนังสือเท่าที่ควร (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 17 - 65)

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าคณะกรรมการและประชาชนส่วนใหญ่จะมีลักษณะดังกล่าว แต่ก็ยังมีคณะกรรมการและประชาชนอยู่จำนวนหนึ่งที่ทำให้ความสนใจใน

กิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอตลอดมา โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือที่ดี ดังผลการวิจัยของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ตั้งแต่ปี 2522 - 2525 พอสรุปได้ดังนี้คือ คณะกรรมการจะให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่สนับสนุน ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงตกแต่งเป็นอย่างดี และมีประชาชนมาใช้เป็นจำนวนมากด้วยเฉลี่ยประมาณวันละ 20 - 50 คน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 17 - 65) จากการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมและรับผิดชอบตลอดจนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจะทำให้เขาเกิดความรู้สึกห่วงแหนและเป็นเจ้าของร่วมกัน และมีความสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการอยู่มาก (กรมสามัญศึกษา 2520 : 89)

ในปี 2524 กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้ประเมินโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในส่วนที่เป็นของจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 82 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนจำนวน 40 แห่ง เป็นที่อ่านหนังสือที่ดี (ประเภท ก.) 12 แห่ง พอใช้ (ประเภท ข.) 14 แห่ง ปรับปรุง (ประเภท ค.) 7 แห่ง และประเภทที่จะต้องซ่อมหรือย้าย (ประเภท ง.) 7 แห่ง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน ม.ป.ป. : 26, 233 - 239) และจากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กล่าวถึงปัญหาของเขตชนบทพื้นที่ยากจนที่สำคัญปัญหาหนึ่งคือการไม่รู้หนังสือ นับว่าเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง จึงได้มีโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ และเพื่อให้สอดคล้องกับโครงการในด้านการป้องกันการค้ามนุษย์และให้ข้อมูลข่าวสาร กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดสรรงบประมาณปี 2527 เป็นค่าหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเขตชนบทพื้นที่ยากจน จังหวัดนครสวรรค์ เป็นจำนวนถึง 196 แห่ง และให้งบประมาณสำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในพื้นที่ปกติเพียง 78 แห่งเท่านั้น ถ้าจัดตั้ง

ที่อ่านหนังสือไม่ทันก็ให้จัดตั้งชั่วคราวก่อน ถ้าประชาชนตกลงแล้วก็ให้จัดตั้งเป็น
การถาวรต่อไป และจากการสัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายการศึกษามวลชนของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์ และศึกษาธิการอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์
เรื่องสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พบว่า
ประชาชนให้ความสนใจในการที่จะมาร่วมประชุมเลือกคณะกรรมการ ร่วมแรงร่วมใจ
กันสร้างที่อ่าน ตลอดจนการปรับปรุงดูแลรักษาอย่างมาก หรือถ้าจะเข้ามามีส่วนร่วม
ก็มาเพียงช่วงแรก ๆ หรือช่วงที่มีการจัดการประกวด หลังจากนั้นก็จะไม่ได้รับ
ความสนใจ การมาใช้ที่อ่านหรือการช่วยกันปรับปรุงดูแลรักษาจะไม่ได้รับความสนใจ
เท่าที่ควร อย่างไรก็ตามก็มีประชาชนส่วนหนึ่งที่ให้ความสนใจและมีส่วนร่วมใน
กิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอตลอดมาตั้งแต่การประชุมเลือก
คณะกรรมการ ร่วมออกแรง ออกเงิน หรือวัสดุในการก่อสร้าง การมาอ่าน
หนังสือพิมพ์ ตลอดจนการดูแลรักษา ซึ่งทำให้ที่อ่านตั้งอยู่ได้และถูกใช้ประโยชน์
ตามสมควร

อำเภอโกรกพระเป็นอำเภอหนึ่งที่อยู่ในเขตชนบทพื้นที่ยากจน ซึ่งมีสภาพ
ดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาวามีปัจจัยที่สำคัญอะไรบ้างที่มีความ
สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่รัฐ และผู้เกี่ยวข้องนำไปกระตุ้นให้ประชาชนได้เข้าไป
มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน
ให้มีคุณภาพดี ประชาชนได้รับผลจากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตามวัตถุประสงค์
อย่างเต็มที่และยังเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้มี
มาตรฐานที่ดีจนเป็นห้องสมุดประจำหมู่บ้านซึ่งให้บริการข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์
ในการดำรงชีวิตที่ดีตามสภาพชุมชนนั้น ๆ ได้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม ด้านการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการ ด้านความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของผู้อ่านหนังสือ กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแต่ละด้านว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าจะทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านว่าแต่ละปัจจัยมีความสำคัญมากน้อยเพียงใดซึ่งจะนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. เพื่อเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องนำไปกระตุ้นได้ตรงกลุ่มเป้าหมายประชากร ซึ่งจะส่งผลทำให้ประชาชนได้ร่วมมือร่วมใจกันในการก่อสร้างการเข้ามาใช้ที่อ่านหนังสือและช่วยกันดูแลรักษาในหมู่บ้านที่จะมีโครงการต่อไป
2. เพื่อเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องได้นำไปจัดดำเนินการและปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้มีมาตรฐานที่ดีขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินการในหมู่บ้านชนบทพื้นที่บางกอกน้อยที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายตามแผนพัฒนาชนบทบางกอกน้อย ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 มีขอบเขตในการศึกษาดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ทั้ง 7 แห่ง ในเขตชนบทพื้นที่ยากจน อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ มีจำนวน 933 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 286 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

3.1.1 ปัจจัยทางค่านิยม

3.1.1.1 เพศ

1) ชาย

2) หญิง

3.1.1.2 อายุ แบ่งเป็น

1) อายุน้อย คือตั้งแต่ 14 - 29 ปี

2) อายุมาก คือตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป

3.1.1.3 การศึกษา แบ่งเป็น

1) การศึกษาค่ำ คือไม่เกิน ป.4

2) การศึกษาสูง คือสูงกว่า ป.4 ขึ้นไป

3.1.1.4 การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม แบ่งเป็น

1) เป็นสมาชิกกลุ่ม

2) ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม

3.1.2 ปัจจัยทางด้านการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและ
คณะกรรมการ แบ่งเป็น

3.1.2.1 มาก

3.1.2.2 น้อย

3.1.3 ปัจจัยทางด้านความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์
ของผู้อ่านหนังสือ แบ่งเป็น

3.1.3.1 มาก

3.1.3.2 น้อย

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่การมีส่วนร่วม
ของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน แบ่งเป็น

3.2.1 เข้าร่วมมาก

3.2.2 เข้าร่วมน้อย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงได้นิยามศัพท์เฉพาะ
ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
หมายถึง การเข้าไปร่วมกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างของ
กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตที่มีผู้อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน การกระทำนั้นได้แก่
การประชุม การเสียสละแรงงาน เงิน วัสดุในการก่อสร้างและปรับปรุง
การเข้าไปใช้อ่านหนังสือ ตลอดจนการปรับปรุงดูแลรักษาที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

2. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หมายถึง ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
ที่จัดตั้งขึ้นในชุมชนภายในเขตของหมู่บ้านหนึ่งหรือหลายหมู่บ้าน มีป้ายบอกไว้ชัดเจน

ว่าเป็นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และดำเนินการโดยคณะกรรมการ ซึ่งได้รับการอนุมัติแต่งตั้งตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2515

3. ชนบทพื้นที่ยากจน หมายถึงพื้นที่เป้าหมายที่ประชาชนส่วนใหญ่มีปัญหาความขาดแคลน ปัญหาโรคภัยไข้เจ็บ ปัญหาความไม่รู้ ซึ่งระบุไว้ตามทำเนียบรายชื่อหมู่บ้านเป้าหมายตามแผนพัฒนาชนบทพื้นที่ยากจน (2525 - 2529)

4. การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม หมายถึงการที่บุคคลเข้าร่วมกลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานโดยมีวัตถุประสงค์หนึ่งวัตถุประสงค์ใด เช่น กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มอาสาสมัคร กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มไทยอาสาป้องกันชาติ เป็นต้น

5. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการ หมายถึงจำนวนครั้งของการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันของกลุ่มตัวอย่างกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

6. ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หมายถึงระดับความสามารถของประชาชนในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน ตลอดจนการปรับปรุงดูแลรักษาที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการศึกษารังนี้ได้ง่ายขึ้นจึงได้
แยกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
2. การมีส่วนร่วมของประชาชน

1. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

1.1 ประวัติความเป็นมาที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2489 กำหนดว่าประชาชน
ชาวไทยทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาในโรงเรียนจนกระทั่งอายุครบ 15 ปี
หรือเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงถือว่าพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับตามพระราช
บัญญัติประถมศึกษา ครั้งต่อมาในปี 2504 รัฐบาลได้ขยายการศึกษาภาคบังคับ
ออกไปจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 (ปัจจุบันการศึกษาภาคบังคับถึงชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6) การศึกษาของไทยก็ยังประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย มีเด็กจำนวนน้อย
เท่านั้นที่ได้มีโอกาสศึกษาต่อสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เช่นเด็กที่เข้าเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปี 2507 สามารถเข้าศึกษาต่อถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7
เพียงร้อยละ 27 ยิ่งไปกว่านั้นประชาชนกว่าร้อยละ 80 ยังอาศัยอยู่ในชนบท
ขาดความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตหลาย ๆ ด้าน เช่น การคมนาคม การติดต่อ
สื่อสาร เป็นต้น โอกาสที่จะได้รับการศึกษาเล่าเรียนมีน้อย เพราะยังขาดแคลน
ทั้งอาหารและยารักษาโรค เด็กที่จบจากโรงเรียนแล้วนาน ๆ จึงจะได้มีโอกาส
ได้อ่านหนังสือหรือใช้หนังสือบ้าง ในที่สุดก็จะลืมและกลายเป็นคนที่ไม่รู้หนังสือไป

ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยราชการหลายหน่วยพยายามส่งเอกสาร หนังสือ ฯลฯ ไปยังหมู่บ้าน แต่ก็ไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร เพราะมีอุปสรรคในการขนส่ง ประกอบกับหนังสือและเอกสารที่ส่งไปไม่เป็นที่สนใจของประชาชนเท่าที่ควร

จากการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ของกรมสามัญศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2513 มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องริบจัดหาหนังสืออ่านสำหรับประชาชนในชนบทอย่างรีบด่วน เช่น เด็กที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปแล้วประมาณร้อยละ 33 อาจจะกลายเป็นผู้ไม่รู้หนังสือภายในเวลาไม่กี่ปีและนั่นหมายความว่า การลงทุนสำหรับจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาปีละประมาณ 6,000 ล้านบาท ต้องสูญเปล่าไปถึงร้อยละ 33 หรือราว 2,000 ล้านบาท

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (กองการศึกษาผู้ใหญ่เคิม) ได้เริ่มโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านขึ้นในปี พ.ศ. 2514 โดยใช้ชื่อว่า "ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะบริการหนังสือที่น่าสนใจแก่ประชาชนในรูปหนังสือพิมพ์รายวัน ขึ้นแรกได้ทำการทดลองขึ้นที่จังหวัดลำปาง ต่อมาได้ขยายโครงการเรื่อย ๆ จนปี 2526 มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านอยู่ในทุก ๆ จังหวัดของประเทศไทยเกือบ 8,206 แห่ง และได้เปลี่ยนชื่อเป็น "ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน" เพราะที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านนอกจากจะมีหนังสือพิมพ์แล้วยังมีสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ ให้ประชาชนได้อ่าน เช่น หนังสือวารสาร แผ่นปลิว เป็นต้น โดยหวังว่าที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจะช่วยให้คนเลื่อมหนังสือน้อยลง มีนิสัยรักการอ่านหนังสือมากขึ้นและได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่น่าสนใจ ได้ทันต่อเหตุการณ์ ทั้งยังมีผลพลอยได้ในการสร้างระบบการสื่อสารมวลชน โดยส่งหนังสือพิมพ์ไปถึงหมู่บ้านได้ทั่วถึง เป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านมีโอกาสทำงานร่วมกันระหว่างชาวบ้านด้วยกันเอง และชาวบ้านกับทางราชการมากขึ้น คือร่วมกันสร้าง ช่วยกันรักษา มาอ่านหนังสือพิมพ์กันได้สะดวกและมากขึ้นต่อไป ถือว่าที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นสมบัติของชาวบ้านทุกคน

เพราะทำงานร่วมกันเลือกคณะกรรมการที่อ่าน ช่วยกันคิดช่วยกันสร้าง สละทั้ง ทรัพย์สิน เวลาและแรงงาน เพื่อใช้เป็นที่ย่านหนังสือพิมพ์รายวัน วารสารและ หนังสืออื่น ๆ ที่อ่านหนังสือจะมีผู้ใช้เพิ่มมากขึ้นเพราะไม่จำกัดเวลาว่าใครจะมาอ่าน เวลาไหนหรือจะใช้เป็นที่พักผ่อน พบปะสนทนา ใช้เป็นที่ทำกิจกรรมอื่น ๆ ของส่วนรวม เช่น ทำบุญกลางบ้าน รับประทานอาหาร และประชุม ฯลฯ ส่วนการปรับปรุงดูแล รักษา ก็ให้ชาวบ้านช่วยกันจัดเป็นคณะกรรมการขึ้นมาดูแล รัฐจะช่วยจัดส่งหนังสือพิมพ์ รายวันไปให้วันละ 2 ฉบับเป็นประจำ (กรมสามัญศึกษา 2520 : 1 - 12)

นอกจากนั้นโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านยังเป็นโครงการ ที่สอดคล้องกับโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ เพื่อให้คงสภาพการรู้หนังสือตลอดไป

1.2 เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

สุนทร โคตรบรรเทา (สุนทร โคตรบรรเทา 2524 : 70) ได้กล่าวถึงโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านว่า เป็นงานสืบเนื่องมาจากโครงการ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพื่อให้ผู้ที่จบออกไปจากโรงเรียนประถมศึกษาหรือ หลักสูตรเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานแล้วได้มีหนังสืออ่านและไม่ลืมหนังสือ และได้ความรู้ ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งมีการทดลองครั้งแรกที่อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ในปี 2514 โดยสนับสนุนให้ชาวบ้านจัดตั้งที่อ่านหนังสือขึ้นมาเอง อาจจะเลือก เอาสถานที่ใดก็ได้ที่เห็นว่าเหมาะสม มีคณะกรรมการดูแลซึ่งอาสาสมัครทำงาน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนภาค และกรรมการศึกษานอกโรงเรียนจะเป็นผู้ให้การสนับสนุน

จากการศึกษาของจิรายุ คาศรี (จิรายุ คาศรี 2519 : 115 - 119) เรื่องความคาดหวังของเจ้าหน้าที่รัฐบาลผู้เกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน และผลที่ประชาชนในจังหวัดลำปางได้รับจากที่อ่านหนังสือ โดยใช้ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐบาล ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งที่อ่านหนังสือจำนวน 87 คน ประชาชนในจังหวัดลำปาง ที่เป็นคณะกรรมการที่อ่านหนังสือจำนวน

75 คน ประชาชนทั่วไปที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือ 150 คน และประชาชนที่เข้าไปใช้ที่อ่านหนังสือ 15 แห่ง ที่สุ่มได้ระหว่างวันที่ 1 - 7 กุมภาพันธ์ 2519 จำนวน 1,765 คน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. จำนวนผู้เข้าไปใช้ที่อ่านหนังสือ เจ้าหน้าที่รัฐบาลคาดว่าจะมีประชาชนมาใช้ที่อ่านหนังสือพิมพ์วันละ 13 คนต่อหมู่บ้าน จึงจะคุ้มกับการลงทุน แต่ปรากฏว่ามีประชาชนเข้ามาใช้วันละ 18 คนต่อแห่ง

2. กิจกรรมอื่นนอกเหนือจากการอ่านหนังสือ คือการกระจายข่าวต่อ เจ้าหน้าที่รัฐบาล คาดว่าคนที่อ่านหนังสือพิมพ์แล้ว 1 คนจะกระจายข่าวต่อให้คนอื่นได้รับทราบ 8 คน แต่โดยเฉลี่ยแล้วชาวบ้าน 1 คน กระจายข่าวได้เพียง 2 คน ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ เจ้าหน้าที่รัฐบาลคาดว่าควรใช้ที่อ่านหนังสือจัดกิจกรรมต่าง ๆ คือ ใช้เป็นที่จัดกลุ่มสนใจ เป็นที่จัดงานต่าง ๆ และเป็นที่พักผ่อนเวลาเดินทาง ส่วนกิจกรรมที่ชาวบ้านทำจริง ๆ ได้แก่การพบปะสนทนา ประชุมปรึกษาหารือ การดูภาพจากหนังสือ และหนังสือพิมพ์ และการพักผ่อนเวลาเดินทาง

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากที่อ่านหนังสือ เจ้าหน้าที่รัฐบาลคาดว่าประชาชนจะได้รับประโยชน์ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและนันทนาการมากในทุก ๆ ด้าน ส่วนผลที่ประชาชนได้รับคือชาวบ้านได้รับประโยชน์มากทุกด้านยกเว้นด้านนันทนาการ ชาวบ้านได้รับประโยชน์ปานกลาง

4. สิ่งที่ประชาชนต้องการจากที่อ่านหนังสือ เจ้าหน้าที่รัฐบาลคาดว่าสิ่งที่ประชาชนต้องการตามลำดับความสำคัญคือ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพและความรู้ทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมืองและท้องถิ่น รวมทั้งการมีหนังสือพิมพ์อยู่ในที่อ่านเสมอ แต่ตามสภาพเป็นจริงชาวบ้านต้องการที่สำคัญคือวัสดุครุภัณฑ์ประจำที่อ่าน ความรู้เกี่ยวกับอาชีพและความรู้ทั่วไป และการมีหนังสือพิมพ์อยู่ในที่อ่านเป็นประจำ

5. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือ ด้านการบริหารทั่วไปควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้าง โดยสร้างเป็นเอกเทศ มีกรรมการที่อ่านหนังสือ และประชาชนช่วยกันดูแล ปรับปรุงให้เป็นห้องสมุดประจำหมู่บ้านและขยายปริมาณที่อ่านหนังสือไปตามหมู่บ้านที่ยังไม่มีตามกำลังงบประมาณ ส่วนด้านการบริการควรให้ประชาชนมาอ่านหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะที่อ่านหนังสือซึ่งมีกรรมการดูแล และจัดให้มีหนังสือพิมพ์เป็นประจำทุกวัน และควรเก็บหนังสือพิมพ์เก่าไว้อย่างน้อย 1 เดือน และนอกจากหนังสือพิมพ์แล้วควรมีหนังสือเกี่ยวกับความรู้และการเกษตร ส่วนด้านการอ่านของประชาชน ชาวบ้านชอบอ่านทั้งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและจากกรุงเทพมหานคร ถ้าไม่ได้อ่านจะหาเวลาว่างมาอ่าน ถ้าหากไม่มีที่อ่านหนังสือแล้วชาวบ้านจะซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่านบ้างนาน ๆ ครั้ง

ประสิทธิ์ ฤทธาภิรมย์ (ประสิทธิ์ ฤทธาภิรมย์ 2522 : บทคัดย่อ)

ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของชาวบ้านในหมู่บ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นชาวบ้านที่อาศัยในหมู่บ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน อย่างละ 60 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ในด้านการเข้าใช้ที่อ่านหนังสือ ปรากฏว่าชาวบ้านส่วนใหญ่เข้าไปใช้ที่อ่านหนังสือทุกวัน แต่เวลาที่เข้าใช้ไม่แน่นอน ความสะดวกในการเข้าใช้มีมาก หนังสือพิมพ์ที่ชาวบ้านอ่านมากที่สุดคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ชาวที่ชาวบ้านสนใจมากคือข่าวทั่ว ๆ ไป หนังสือพิมพ์ที่ได้อ่านส่วนมากจะเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับที่ส่งมาแล้ว

1 - 3 วัน และส่วนมากชาวบ้านจะรีบอ่านทันทีที่หนังสือพิมพ์มาถึงที่อ่าน

2. ในด้านแหล่งข่าวและความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือพิมพ์ ชาวบ้านส่วนใหญ่ทั้งในหมู่บ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือ จะใช้เวลาว่างอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าทำกิจกรรมอื่น แหล่งที่สามารถหาหนังสือพิมพ์อ่านได้ถ้าไม่มีที่อ่านหนังสือคือร้านค้าในหมู่บ้าน และห้องสมุดโรงเรียน ในด้านรายละเอียดของข่าว ชาวบ้านส่วนมาก

จะไ้รายละเอียบของชาวจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด และมีความคิดเห็นว่าการไ้อ่านหนังสือพิมพ์หลายฉบับ ทำให้มีความรู้ความมีเหตุผลมากขึ้น สำหรับการเชื่อถือข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ในระดับปานกลาง

3. ในด้านความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชาวบ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในปี 2522 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 19) ไ้ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเพื่อศึกษาสภาพทั่วไป องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตการศึกษา 6 จำนวน 84 แห่ง โดยศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของการจัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านพบว่าอยู่ในเกณฑ์ดีมาก 1 แห่ง อยู่ในเกณฑ์ดี 14 แห่ง พอใช้ 32 แห่ง ควรปรับปรุง 15 แห่ง และควรยุบย้าย 22 แห่ง และยังพบว่าผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านขึ้นอยู่กับตัวแปรต่าง ๆ คือ จำนวนเก้าอี้หรือม้านั่งสำหรับนั่งอ่าน ระยะเวลาที่คณะกรรมการไ้ประชุมครั้งสุดท้ายผ่านมา จำนวนบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่คณะกรรมการดูแลรักษา จำนวนเงินโดยประมาณที่ใช้ในการก่อสร้างที่อ่าน แ่นป้ายประกาศที่ปิดไว้ในที่อ่าน ป้ายชื่อที่อ่าน จำนวนครั้งโดยเฉลี่ยที่คณะกรรมการประชุมร่วมกันต่อปี โต๊ะสำหรับวางอ่านหนังสือพิมพ์ การสูญหายของหนังสือพิมพ์แต่ละวันและจำนวนที่อ่านที่อยู่ในแต่ละอำเภอ ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อที่อ่านมีดังนี้คือ ที่อ่านหนังสือควรตั้งอยู่ในหมู่บ้านใหญ่ ที่บ้านเรือนรวมกันอยู่เป็นกลุ่ม ตั้งเป็นเอกเทศ มีการคมนาคมสะดวกและอยู่ในหมู่บ้านที่ประชาชนส่วนมากไม่มีหนังสือพิมพ์อ่านมาก่อน ที่อ่านควรเป็นอาคารถาวร มั่นคง แข็งแรง มีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเช่น ป้ายประกาศ ตู้ โต๊ะ เก้าอี้นั่งไ้ อย่างน้อย 10 คน ที่อ่านหนังสือจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับคณะกรรมการและควรไ้

ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ตั้งคณะกรรมการ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบที่อ่านหนังสือโดยตรง 1 คน เจ้าหน้าที่ควรเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการทุก 6 เดือน ควรมีการตรวจเยี่ยมอย่างน้อยเดือนละครั้ง ควรมีการเลือกตั้งกรรมการที่อ่านหนังสือทุก ๆ ปี และก่อนเปิดที่อ่านหนังสือใหม่ควรให้คณะกรรมการได้รับการอบรม

ต่อมาในปี 2523 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ (กรมการศึกษา
นอกโรงเรียน 2524 : บทคัดย่อ) ได้ติดตามประเมินผลที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
จังหวัดลำพูน 2523 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพที่อ่านหนังสือทั้งหมด 175 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลได้ 167 แห่ง
เมื่อจัดเกณฑ์ระดับคะแนนแล้วมีสภาพดีมาก 3 แห่ง สภาพดี 10 แห่ง สภาพพอใช้
83 แห่ง และสภาพปรับปรุง 71 แห่ง

2. มีประชาชนอ่านหนังสือพิมพ์ประมาณ 20 - 25 คนต่อวัน

3. หนังสือพิมพ์ไปถึงที่อ่านหนังสืออย่างช้า 1 วัน

4. ท่าเลที่ตั้งอยู่ในชุมชนประชาชนไปใช้สะดวก

5. ที่อ่านหนังสือมีบริการที่นั่งอ่านได้อย่างน้อย 8 คนขึ้นไป

6. มีผู้ดูแลเอาใจใส่อย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง

7. มีหนังสือพิมพ์ย้อนหลังให้อ่านได้ 5 วัน

8. หนังสือเสริมการอ่านอื่น ๆ แทบจะไม่มีไว้ให้ประชาชนได้อ่านเลย

9. เอกสารเผยแพร่ของทางราชการและหนังสือพิมพ์ฝ่ายนึ่งมีน้อย

และเก่า นึกขาด

10. วัสดุอุปกรณ์ประกอบค่อนข้างจะทรุดโทรมและใช้ประโยชน์ได้น้อยมาก

11. คณะกรรมการให้ความสนใจที่จะพัฒนาปรับปรุงน้อยมาก ไม่สร้าง

บรรยากาศในการดึงดูดผู้เข้าไปใช้

12. การตกแต่งอาคารทั้งภายในและภายนอกมีน้อย

13. อาคารสถานที่ไม่ค่อยได้ใช้ประโยชน์เพื่อกิจกรรมอื่น

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวความคิดทางสังคมเป็นหลักการสำหรับอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของสังคมซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นทฤษฎี แนวคิดที่พัฒนาขึ้นไปเป็นทฤษฎีนั้นจะต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริงที่มีอยู่แล้วและได้ผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จนสรุปเป็นทฤษฎี ในที่นี้ทฤษฎีที่นำมาตั้งสมมุติฐานที่เกี่ยวข้องมี 3 ทฤษฎีคือ

2.1.1 ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Theory of Social Action)

จำนงค์ อธิวัฒน์สิทธิ์ (จำนงค์ อธิวัฒน์สิทธิ์ 2524 : 54 - 63) ได้อ้างถึง แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) ที่ได้ศึกษาเรื่องการกระทำของมนุษย์ (Human Action) โดยให้คำจำกัดความการกระทำว่าเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งที่เป็นแบบเปิดเผยและลึกลับ ซึ่งบุคคลผู้ทำกำหนดให้ความหมายส่วนตัว แมกซ์ เวเบอร์ กล่าวว่า การกระทำทางสังคมมี 4 ชั้นคือ

1. การกระทำที่มีเหตุผล เป็นการกระทำที่ใช้วิธีการที่เหมาะสมในอันที่จะบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่เลือกไว้อย่างมีเหตุผล การกระทำดังกล่าวมุ่งไปในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

2. การกระทำที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม เป็นการกระทำที่ใช้วิธีการที่เหมาะสมเช่นกัน เพื่อจะทำให้ค่านิยมสูงสุดในชีวิตมีความสมบูรณ์พร้อม การกระทำเช่นนี้มุ่งไปในด้านจริยธรรม ศาสนา และทางศีลธรรมอย่างอื่น เพื่อการดำรงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบในชีวิตทางสังคม

3. การกระทำตามประเพณี เป็นการกระทำที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง โดยยึดเอาแบบอย่างที่ทำกันมาตั้งแต่อดีตเป็นหลัก ในพฤติกรรม การกระทำตามประเพณีไม่คำนึงถึงเหตุผล

4. การกระทำที่แฝงด้วยความต้องการ

การกระทำแบบนี้คำนึงถึงอารมณ์และความผูกพันทางจิตระหว่างผู้ทำกับวัตถุที่เป็นจุดมุ่งหมายของการกระทำ การกระทำเช่นนี้ ไม่คำนึงถึงเหตุผลอย่างอื่นใดทั้งสิ้น นอกจากเรื่องส่วนตัว

จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นได้นักสังคมวิทยาชื่อ วิลเลียม คัมบลิว รีคเคอร์ (William W. Reeder. 1971 : 4) นำมาทำการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนว่าการแสดงพฤติกรรมใด ๆ ที่แสดงออกมานั้นย่อมต้องมีจุดมุ่งหมาย รีคเคอร์ ได้กล่าวถึงการตัดสินใจของบุคคลว่าการกระทำของมนุษย์ในเรื่องใดก็ตามขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัยอาจเหมือนกันหรือต่างกัน ภายใต้สถานการณ์ที่อาจเหมือนกันหรือต่างกันได้ ย่อมขึ้นอยู่กับทางเลือกเหตุผลของผู้กระทำ และได้รวบรวมปัจจัยที่ทำให้มนุษย์กระทำหรือไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้น เป็นทฤษฎีเพื่ออธิบายถึงการกระทำทางสังคมว่า การกระทำในเรื่องใดของมนุษย์ เรื่องใดก็ตามขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

1. เป้าประสงค์ (Goals)
2. ความเชื่อที่สืบทอดกันมา (Belief Orientation)
3. ค่านิยมมาตรฐาน (Value Standard)
4. นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี (Habit and Custom)
5. ความคาดหวัง (Expectation)
6. ความผูกพัน (Commitments)
7. แรงเสริม (Force)
8. โอกาส (Opportunity)
9. ความสามารถ (Ability)
10. การสนับสนุน (Support)

2.1.2 ทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ (Need Hierarchy Theory) อับราฮัม เมสโลว์ (Maslow: 1954 : 60 - 91) ได้ศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Motivation) ของการกระทำของมนุษย์ไว้หลายประการ และได้อธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นฐานที่เกิดจากความ หิวโห้ ความต้องการเหล่านั้นได้ถูกจัดลำดับขั้นของความต้องการจากน้อยไปหามาก เมื่อความต้องการใดเกิดขึ้นแล้วไม่ได้รับการบำบัดเพียงพอความต้องการเหล่านั้นก็ยัง คงอยู่และจะเป็นแรงขับที่ผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมโน้มน้าวไปในทางที่จะบำบัด ความต้องการเหล่านั้นอยู่เสมอ

เมสโลว์ ได้จัดลำดับความต้องการพื้นฐานไว้ 5 ขั้น คือ

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs)
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety or Security Needs)
3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs)
4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่อง (Self-esteem Needs)
5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Needs for Self-actualization)

2.1.3 กระบวนการติดต่อสื่อสาร (Communication Process)

โรเจอร์ และชูเมคเกอร์ (Roger and Shoemaker. 1971 : 1 - 40) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้วิธีการสื่อสารความ รู้กับระดับความซับซ้อนของวิทยาการแผนใหม่ สำหรับวิธีการสื่อสารความรู้ ซึ่งโรเจอร์ กล่าววาประกอบไปด้วยกระบวนการของผู้ส่งสารหรือแหล่งกำเนิดสาร วิธีการสื่อสาร และผู้รับสาร ซึ่งแยกได้ 2 ลักษณะคือ

1. วิธีการสื่อสารมวลชน (Mass media Channel) เป็นลักษณะของการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

2. วิธีการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Channel) เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลเพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ฉะนั้นการติดต่อสื่อสารนี้มีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ ในการยอมรับกระทำกิจกรรมจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหนึ่งก็คือปัจจัยการติดต่อสื่อสาร โดยวิธีการแบบใดแบบหนึ่ง

2.2 เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ทองอยู่ แก้วไพเราะ (ทองอยู่ แก้วไพเราะ ม.ป.ป. : 142)

ได้กล่าววาทปรัชญาการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นปรัชญาเกี่ยวกับการพัฒนา คือการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของเขาเอง และช่วยพัฒนาสังคมเพื่อชุมชนของเขาเอง มากกว่า

เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ (เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ 2525 : 316)

ได้กล่าวถึงลักษณะที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านว่าเป็นกระบวนการพัฒนาชุมชนเพราะ การอุทิศแรงงาน เงิน และอุปกรณ์ในการก่อสร้างที่อ่านหนังสือทำให้เกิดความรู้สึก เป็นเจ้าของ เห็นความสำคัญ เกิดความเชื่อมั่นขึ้นในหมู่บ้านโดยอัตโนมัติ ชาวบ้านยอมจะรู้สึกมองเห็นที่อ่านหนังสือว่าเป็นสมบัติของชุมชนของตนเองและมองเห็น ว่าตนมีความสำคัญในฐานะเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่ความพยายามของตนประสบผลสำเร็จ จากการเลือกคณะกรรมการและจากการไต่ทำงานร่วมกันในการแก้ปัญหาของตนเอง ชาวบ้านก็จะรู้สึกเชื่อมั่นและร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น ยุวรัตน์ วุฒิเมธี (ยุวรัตน์ วุฒิเมธี 2526 : 4) ได้กล่าวถึง การพัฒนาชุมชนนั้นเป็นกระบวนการ (Community Development as a process) ซึ่งจะมองการดำเนินงานจะเป็นลักษณะเอื้ออำนวยกันและต่อเนื่องกัน จะขาดตอนใด ตอนหนึ่ง ช่วงใดช่วงหนึ่งไม่ได้ จะต้องพัฒนาจิตใจ วินัยของคนให้สอดคล้องกับ การพัฒนาทางวัตถุและจะต้องให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมให้มากที่สุด ทั้งในแง่ ความคิดริเริ่ม การตัดสินใจ การปฏิบัติและการร่วมรับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อเป็น การสร้างศรัทธาเชื่อมั่นในตัวของคนของประชาชน การมีส่วนร่วมเป็นแนวความคิดทาง ยุทธศาสตร์ของหลักการพัฒนาชุมชนที่จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกในตัวเอง (Self-reliance) ความเชื่อมั่นในตัวเอง (Self-Confidence) และ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) ในการดำเนินงานตาม โครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถและประสิทธิภาพใน การปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

สาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นหมายถึงการที่เปิดโอกาส ให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันจะมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเอง การที่จะให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ไขปัญหานั้นและนำมา ซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้น

และจากการศึกษาของ พัทธ์ บุษยรัตนพันธุ์ (พัทธ์ บุษยรัตนพันธุ์ 2517 : 154) เกี่ยวกับอายุกับการมีส่วนร่วมพบว่า

1. คนที่มีอายุใกล้เคียงกันย่อมมีความคิดความอ่าน ความสนใจ ความต้องการและความสามารถที่ใกล้เคียงกัน สัมพันธภาพในกลุ่มจะดีและทุกคน รู้เรื่อง เข้าใจง่าย ทัศนคติคล้ายกัน

2. กลุ่มจะเคลื่อนไหวหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้นำกลุ่ม หากกลุ่มมีผู้นำที่เข้มแข็ง ก็จะคอยชักจูงหรือผลักดันให้กลุ่มเคลื่อนไหวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง แต่ในทางตรงกันข้าม หากกลุ่มใดผู้นำที่ไม่เข้มแข็ง ก็อาจจะหยุดอยู่กับที่ไม่เคลื่อนไหวได้

นอกจากนั้น อัคhtar (Akhtar. 1977 : 26 - 27) ได้ศึกษาถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทในประเทศกำลังพัฒนา พบว่า สาเหตุที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของความล้มเหลวของโครงการพัฒนาชนบทในประเทศกำลังพัฒนาก็คือ ประชาชนในชนบทมิได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท จึงทำให้ขาดความสำนึกในการเป็นเจ้าของโครงการ (Sense of belonging) และ ยังผลให้เกิดปัญหาขาดการบำรุงรักษาหลังจากโครงการเสร็จสิ้นแล้ว

คัฟแมน (Kaufman. 1949 : abstract) ยังได้ศึกษาพบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้และความยาวนาน ในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ถนัด ม่วงมณี (ถนัด ม่วงมณี 2526 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในงานการศึกษานอกโรงเรียนในท้องที่ อำเภอคอยสะแกก จังหวัดเชียงใหม่ โดยสอบถามสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 200 คน ซึ่งผลการศึกษามีดังนี้คือ อายุ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพ การสมรส ความเข้าใจและความพอใจ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในงาน การศึกษานอกโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สตรีที่มีอายุน้อย มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง มีการแต่งงานแล้ว มีความเข้าใจและความพอใจ มีส่วนร่วมในงานการศึกษานอกโรงเรียนมากกว่าสตรีที่มีลักษณะตรงข้าม ส่วนความเข้มแข็งของความสัมพันธ์มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

จากการศึกษาของกรมการพัฒนารัฐชน (กรมการพัฒนารัฐชน 2519 : 60 - 90) ได้สรุปในรายงานการวิจัยโครงการสารภี ตำบลข่วง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าบุคคลที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกในโครงการ มีลักษณะน่าสนใจบางประการดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุสูงมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสมาชิกในโครงการมากกว่ากลุ่มประชากรที่มีอายุน้อย
2. สมาชิกกลุ่มที่เป็นชายเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าสมาชิกที่เป็นหญิง
3. ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ
4. บุคคลที่สมรสแล้วและเป็นหัวหน้าครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการเป็นส่วนใหญ่
5. บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีรายได้ครอบครัวต่อปีสูงและมีที่ดินถือครองทำมาหากินมากเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า
6. บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอยู่ในหมู่บ้านนานกว่า 20 ปี

อารยา วัฒนกิจ (อารยา วัฒนกิจ 2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยสอบถามผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าไปอยู่ในความดูแลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 177 คน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้คือ

1. ผู้ปกครองที่มีระดับรายได้สูงจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับรายได้ต่ำ
2. ผู้ปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาก จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าผู้ปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย

3. ผู้ปกครองที่เป็นสมาชิกกลุ่มจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สูงกว่าผู้ปกครองที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสังคม

4. ผู้ปกครองที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐมากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสูงกว่าผู้ปกครองที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อย

จากงานวิจัยที่ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2526 : 99 อ้างอิงมาจาก Cross and Valley. 1972) ได้กล่าวหาว่าผู้ที่เข้าร่วมในกิจกรรมทางการศึกษาผู้ใหญ่เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกันในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,893 คน ด้วยวิธีการให้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมทางการศึกษา จากผลการวิจัยทำให้เห็นภาพรวมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางด้านการศึกษายุใหญ่และการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยอาจกล่าวได้ว่าบุคคลทั้งหลายที่เข้าร่วมในกิจกรรมการศึกษายุใหญ่จะมีคุณสมบัติต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. เป็นกลุ่มเยาวชนที่มีอายุไม่มากนัก
2. มีการศึกษาสูงพอสมควร
3. เป็นสมาชิกมากกว่าหนึ่งองค์การ
- ค 4. มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษา
5. เป็นพวกชนชั้นกลาง
6. มีแรงจูงใจในการเรียนสูง
7. อยู่ใกล้ตัวเมืองและสามารถเดินทางได้สะดวก
8. เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการใช้เวลาว่าง
9. มีความสามารถในการเข้าสังคมได้ดี
10. มีบทบาทในการให้บริการด้านอื่น ๆ

สมมุติฐานในการศึกษาครั้งนี้

1. ประชาชนที่เป็นเพศชายจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำบ้านมากกว่าประชาชนที่เป็นเพศหญิง
2. ประชาชนที่มีอายุน้อยจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำบ้านมากกว่าประชาชนที่มีอายุมาก
3. ประชาชนที่มีการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำบ้านมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาต่ำ
4. ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำบ้านมากกว่าประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม
5. ประชาชนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการมากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือมากกว่าประชาชนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการน้อย
6. ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่านหนังสือมากจะมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่านน้อย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการสร้างเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ประชาชนใน 7 หมู่บ้าน คือ บ้านเนินศาลา บ้านหนองพรหมหนอง บ้านท่ารวก บ้านนากลาง บ้านหาดสูง บ้านบ่อพลับ และบ้านยางตาล ที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เขตชนบทพื้นที่ยากจน อำเภอโกกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 933 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนในการสุ่มดังนี้

1.2.1 นำหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแบ่งเป็นชั้นตามประเภทที่อ่านได้ 5 ชั้น คือ ที่อ่านประเภทดี พอใช้ ปรับปรุง ยู่หรือย้าย และประเภทที่ไม่ได้ประเมิน

1.2.2 กำหนดขนาดตัวอย่างที่จะศึกษาโดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ความคลาดเคลื่อน 5 เปอร์เซนต์ จากประชากร 933 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 286 คน (คำนวณด้วยสูตร $n = \frac{Z^2 \cdot p \cdot q}{e^2}$ โดยที่ $Z = 1.96$, $p = 0.5$, $q = 0.5$, $e = 0.05$)

1.2.3 กำหนดขนาดตัวอย่างแต่ละชั้นอย่างเป็นสัดส่วน ตามประเภทที่อ่านหนังสือ เพศ และกลุ่มอายุ

1.2.4 สุ่มประชากรแบบง่ายในแต่ละชั้นอย่างเป็นสัดส่วน ตามประเภทที่อ่านหนังสือ เพศ และกลุ่มอายุ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นแต่ละประเภทของทอาน
แยกตาม เพศ และกลุ่มอายุ

ประเภททอานหนังสือ	เพศ	กลุ่มอายุ	กลุ่มอายุ	รวม	กลุ่ม	รวม
		น้อย 14-29	มาก 30-		ตัวอย่าง	
1. คี (บ้านเนินศาลา หมู่ 3)	ชาย	38	61	99	30	42
	หญิง	23	15	38	12	
2. พอใจ (บ้านหนองพรมหน่อ)	ชาย	40	39	79	24	53
	หญิง	46	49	95	29	
3. ปรับปรุง (บ้านทรวก บ้านนากลาง หมู่ 1)	ชาย	44	44	88	27	49
	หญิง	37	34	71	22	
4. ขุดหรือย้าย (บ้านหาดสูง หมู่ 2)	ชาย	47	55	102	32	42
	หญิง	18	16	34	10	
5. ไม่ได้ประเมิน (บ้านมอพลับ หมู่ 3 บ้านยางตาล หมู่ 4)	ชาย	86	111	197	60	100
	หญิง	59	71	130	40	
รวม	ชาย	255	310	565	173	286
	หญิง	183	185	368	113	

2. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวความคิดทางทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ภายใต้งานการพิจารณาหรือกับคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทและนักวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามมี 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. ปัจจุบันท่านมีอาชีพหลักอะไร

☐ 1. รับราชการ

☐ 2. ลูกจ้างประจำ

☐ 3. ค้าขาย

☐ 4. เกษตรกรรม

☐ 5. รับจ้าง

☐ 6. อื่น ๆ ระบุ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคม

1. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมหรือเคยเป็นสมาชิกกลุ่มหรือไม่

☐ เป็น

☐ 1. กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน

☐ 2. อาสาสมัคร (อส.)

☐ 3. ไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.)

- ☐ 4. กลุ่มแม่บ้าน
- ☐ 5. กลุ่มเกษตรกร
- ☐ 6. กลุ่มเยาวชน
- ☐ 7. อื่น ๆ ระบุ
- ☐ ไม่เป็น

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการ
มีลักษณะข้อมูลดังนี้

1. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านติดต่อกับ สอบถาม ปรึกษาหารือกับบุคคลใดบ้าง

- ☐ 1. นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ
- ☐ 2. เจ้าหน้าที่อำเภอ ระบุ
- ☐ 3. เกษตรอำเภอ
- ☐ 4. เกษตรตำบล
- ☐ 5. พัฒนาการ
- ☐ 6. ครูใหญ่หรือคณะครู
- ☐ 7. คณะกรรมการที่อ่านา
- ☐ 8. อื่น ๆ ระบุ

2. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านติดต่อกับหรือได้รับการติดต่อจากบุคคลในข้อ 1
ประมาณกี่ครั้ง

- ☐ 1. ไม่ได้ติดต่อกันและกันเลย
- ☐ 2. เคย 1 - 3 ครั้ง
- ☐ 3. เคย 4 - 6 ครั้ง
- ☐ 4. เคย 7 - 9 ครั้ง
- ☐ 5. มากกว่า 10 ครั้งขึ้นไป

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และ
การดำเนินงานในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีลักษณะข้อมูลดังนี้

ข้อความ	ไม่ใช่	ใช่
๐ การมาอ่านหนังสือในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทำให้รู้ข่าวสาร ของทางราชการใช่หรือไม่		
๐๐ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่ทำให้คนที่มาอ่าน อ่านหนังสือ เร็วขึ้น		

ตอนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้าน

ข้อความ	ไม่เคย	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้ง	บ่อย ๆ	สม่ำเสมอ
๐ ท่านเคยเข้าร่วมประชุม ปรึกษาหารือในการสร้าง ที่อ่าน เลือกกิ่งคณะ กรรมการที่อ่าน และ ปรับปรุงที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้านบ้างหรือไม่					
๐๐ ท่านเคยดูแลรักษาความ สะอาดของที่อ่านบ้าง หรือไม่					

วิธีสร้างเครื่องมือ

เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือ โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทในแง่สังคมวิทยา และมนุษยวิทยา
2. ปรึกษาผู้ชำนาญการในหน่วยงานฝ่ายการศึกษามวลชนและหน่วยงานพัฒนาชนบท เพื่อนำข้อมูลมาวางโครงสร้างของแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการศึกษามวลชน และการพัฒนาชนบทและคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง
4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตชนบทพื้นที่ยากจน จังหวัดนครสวรรค์ คือที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในอำเภอท่าตะโก จำนวน 30 คน แล้วนำข้อคำถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
5. ผู้วิจัยทิ้งระยะเวลาห่างไว้ประมาณ 2 สัปดาห์แล้วจึงนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปถามประชากรกลุ่มเดิมอีกครั้งเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น .88 ค่าความยากง่าย (Difficulty) ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป
6. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจหาความเที่ยงตรง (Validity)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองพร้อมกับผู้ช่วยวิจัย 2 คน โดยอาศัยความร่วมมือจากศึกษาธิการอำเภอ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกและประสานงานในการติดต่อนัดหมายกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เข้าไปอยู่ในหมู่บ้านเพื่อทำความคุ้นเคยกับชาวบ้านแล้วใช้ชีวิตอ่านตามแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านและเขียนหนังสือ และให้กรอกแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เขียนหนังสือได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามแล้วผู้วิจัยได้จัดแบ่งตัวแปรที่จะศึกษาเป็นมากกับน้อย

4.1 ตอนที่ 3 ของแบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับจำนวนครั้งของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านหนังสือ โดยเรียงจากกลุ่มที่มีความถี่น้อยไปหากลุ่มที่มีความถี่มากตามแบบสอบถามแล้วจึงแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ร้อยละ 50 ของกลุ่มความถี่น้อยเป็นผู้ที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านหนังสือน้อย ร้อยละ 50 ของกลุ่มความถี่มากจะเป็นผู้ที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านหนังสือมาก

4.2 ตอนที่ 4 ของแบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของทำหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นแบบตอบรับและปฏิเสธโดยให้คะแนนคำถามเชิงบวก ถ้าตอบว่าไม่ใช่ให้ 0 คะแนน ถ้าตอบว่าใช่ให้ 1 คะแนน ถ้าเป็นคำถามเชิงปฏิเสธ ถ้าตอบว่าไม่ใช่ให้ 1 คะแนน ถ้าตอบว่าใช่ให้ 0 คะแนน แล้วจึงนำคะแนนเรียงจากน้อยไปหามากแล้วนำความถี่ที่ได้จากคะแนนมาจัดแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม เป็นน้อยกับมากเช่นเดียวกับข้อ 4.1

4.3 ตอนที่ 5 ของแบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านโดยใช้ความถี่เป็นเกณฑ์แล้วให้น้ำหนักเป็นคะแนน ถ้าตอบว่าไม่เคยเข้าร่วมเลยให้ 0 คะแนน เข้าร่วมนาน ๆ ครั้งให้ 1 คะแนน บางครั้งให้ 2 คะแนน บ่อยครั้งให้ 3 คะแนน เสมอให้ 4 คะแนน แล้วนำคะแนนมาเรียงจากน้อยไปมาก แล้วนำความถี่จัดแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มเป็นน้อยกับมากเช่นเดียวกับข้อ 4.1

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 คาสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์หาความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยวิธีของการเรทท์ (Garrett) โดยแบ่งกลุ่มสูง 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มต่ำ 25 เปอร์เซนต์ และใช้คาสถิติร้อยละคำนวณ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2523 : 121 - 124)

5.3 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีทดสอบซ้ำ (Test-retest Method) โดยใช้สูตร (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 164)

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ r_{XY}	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
$\sum X^2, \sum Y^2$	แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
$\sum XY$	แทน ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนนสองชุด
$\sum X, \sum Y$	แทน ผลบวกของคะแนนแต่ละชุด
N	แทน จำนวนคนในกลุ่ม

5.4 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

5.4.1 ค่าไค-สแควร์ (Chi-square test) แบบทดสอบ

ความเป็นอิสระ (หุสรี วงศ์ณะ 2527 : 221, 228)

$$\chi^2 = \sum \frac{(O - E)^2}{E}$$

เมื่อ χ^2 แทน ค่าไค-สแควร์

O แทน ความถี่ที่ได้จากการสังเกต (Observed frequency)

E แทน ค่าความถี่คาดหวังไว้ (Expected frequency)

$$E = \frac{R \times C}{N}$$

R แทน ผลรวมของความถี่ในแถว

C แทน ผลรวมของความถี่ในคอลัมน์

N แทน ผลรวมของความถี่ทั้งหมด

$$df = (r-1)(c-1)$$

r แทน จำนวนแถว

c แทน จำนวนคอลัมน์

5.4.2 หาความสัมพันธ์เล็กน้อยโดยใช้ ยูเลสคิว (Yule's Q)

$$Q_{XY} = \frac{(B \times C) - (A \times D)}{(B \times C) + (A \times D)}$$

A	B
C	D

(Davis. 1971 : 39 - 50)

ค่าของยูเลสคิวมีเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ดังนี้

- .70 หรือมากกว่า ถือว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก
 .59 - .69 ถือว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง
 .30 - .49 ถือว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง
 .10 - .29 ถือว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ
 .01 - .09 ถือว่าแทบจะไม่มีความสัมพันธ์
 .00 ถือว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน
 แต่ถ้านำค่าออกมาเป็นลบถือว่ามีความสัมพันธ์ทางลบ

(Negative association)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งเป็น

1. ลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
2. ผลการพิสูจน์สมมติฐาน

ลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป ที่เข้ามามีส่วนรวมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยมีลักษณะข้อมูลพื้นฐานดังนี้

1. เพศ
2. อายุ
3. การศึกษา
4. สถานภาพสมรส
5. อาชีพหลักและอาชีพรอง
6. รายได้ของครอบครัว
7. การมีตำแหน่งในหมู่บ้าน
8. การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม
9. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านหนังสือ
10. จำนวนครั้งในการติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ

11. ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และการดำเนินงานในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
12. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
13. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในแต่ละตำบล
- จากลักษณะข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวแสดงไว้ในตาราง 2 - 14 มีดังต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	173	60.49
หญิง	113	39.51
รวม	286	100

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นเพศชาย ร้อยละ 60.49 และเพศหญิงร้อยละ 39.51

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
14 - 19 ปี	26	9.09
20 - 29 ปี	108	37.76
30 - 39 ปี	52	18.18
40 - 49 ปี	49	17.14
50 - 59 ปี	31	10.84
60 ปีขึ้นไป	20	6.99
รวม	286	100

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในกลุ่ม 20 - 29 ปี มีมากที่สุดถึงร้อยละ 37.76 รองลงมาได้แก่กลุ่มอายุ 30 - 39 ปี ร้อยละ 18.18 อายุ 40 - 49 ปี ร้อยละ 17.14 อายุ 50 - 59 ปี ร้อยละ 10.84 อายุ 14 - 19 ปี ร้อยละ 9.09 และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 6.99

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของผู้ที่จบการศึกษาในระดับชั้นต่าง ๆ

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	24	8.39
จบชั้น ป.4 หรือเทียบเท่า	194	67.83
จบชั้น ป.6 หรือเทียบเท่า	27	9.44
จบชั้น ป.7 หรือเทียบเท่า	10	3.50
จบชั้น ม.3 หรือเทียบเท่า	8	2.80
จบชั้น ม.ศ.3 หรือเทียบเท่า	11	3.85
สูงกว่าชั้น ม.3 หรือ ม.ศ.3 ขึ้นไป	12	4.19
รวม	286	100

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่ามากที่สุดคือร้อยละ 67.83 รองลงมาได้แก่ผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่าร้อยละ 9.44 ผู้ที่ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 8.39 ผู้ที่จบสูงกว่าชั้น ม.3 หรือ ม.ศ. 3 ขึ้นไปร้อยละ 4.19 ผู้ที่จบชั้น ป.7 หรือเทียบเท่าใกล้เคียงกับผู้จบชั้น ม.ศ.3 หรือเทียบเท่า คือร้อยละ 3.50 และ 3.85 และผู้ที่จบชั้น ม.3 หรือเทียบเท่า มีร้อยละ 2.80

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	88	30.77
สมรสแล้วอยู่ด้วยกัน	188	65.73
สมรสแล้วแยกกันอยู่	3	1.05
หย่า	1	0.35
หม้าย	6	2.10
รวม	286	100

จากตาราง 5 แสดงว่าสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีลักษณะสมรสแล้วอยู่ด้วยกันมากที่สุดคือร้อยละ 65.73 รองลงมาได้แก่ โสด ร้อยละ 30.77 หม้ายร้อยละ 2.10 สมรสแล้วแยกกันอยู่ร้อยละ 1.05 และหย่าร้อยละ 0.35

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลักและอาชีพรอง

N = 286)		
อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
รับราชการ	9	3.15
ลูกจ้างประจำ	4	1.40
ค้าขาย	17	5.94
เกษตรกรรวม	214	74.82
รับจ้าง	38	13.29
อื่น ๆ	4	1.40
อาชีพรอง		
ไม่มี	119	41.61
ค้าขาย	23	8.04
เกษตรกรรวม	67	23.43
รับจ้าง	77	26.92
รวมอาชีพหลัก, อาชีพรอง	286	100

จากตาราง 6 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพหลักได้แก่ เกษตรกรรวมมากที่สุด คือร้อยละ 74.82 รองลงมาได้แก่อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 13.29 ค้าขายร้อยละ 5.94 รับราชการร้อยละ 3.15 ลูกจ้างประจำและอาชีพอื่น ๆ มีเท่ากันคือร้อยละ 1.40 อาชีพอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวได้แก่ อาชีพแม่บ้าน

นักเรียน นักศึกษา คนที่มีอาชีพหลักและมีอาชีพรองมีอยู่ร้อยละ 58.39 และในจำนวนนี้เป็นอาชีพรับจ้างมากที่สุดคือร้อยละ 26.92 รองลงมาได้แก่อาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 23.43 และอาชีพค้าขายอีกร้อยละ 8.04

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้/ปี	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5,000 บาท	49	17.13
5,001 - 10,000 บาท	55	19.23
10,001 - 15,000 บาท	46	16.08
15,001 - 20,000 บาท	42	14.69
ตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไป	94	32.87
	286	100

จากตาราง 7 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีรายได้ไม่ถึงตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไปมากที่สุด คือร้อยละ 32.87 รองลงมาได้แก่ รายได้ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท มีอยู่ร้อยละ 19.23 ไม่เกิน 5,000 บาท มีอยู่ร้อยละ 17.13 10,001 - 15,000 บาท มีอยู่ร้อยละ 16.08 และรายได้ระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท มีอยู่ร้อยละ 14.69

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีตำแหน่งในหมู่บ้าน

การมีตำแหน่งในหมู่บ้าน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีตำแหน่งใด	227	79.37
กำนัน	3	1.05
ผู้ใหญ่บ้าน	3	1.05
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	4	1.40
ครู	4	1.40
คณะกรรมการสภาตำบล	6	2.10
คณะกรรมการหมู่บ้าน	13	4.54
แพทย์ประจำตำบล	4	1.40
อื่น ๆ	22	7.96
รวม	286	100

จากตาราง 8 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งใด ๆ ในหมู่บ้านคือร้อยละ 79.37 มีเพียงร้อยละ 20.63 เท่านั้นที่มีตำแหน่งอย่างใดอย่างหนึ่ง ในหมู่บ้านและตำแหน่งที่มีมากที่สุดคือแก่ กรรมการหมู่บ้านคือร้อยละ 4.54 คณะกรรมการ สภาตำบลร้อยละ 2.10 ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ครู แพทย์ประจำ ตำบลมีพอ ๆ กันประมาณร้อยละ 1 - 1.50 ส่วนตำแหน่งอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าว มีร้อยละ 7.69 ซึ่งได้แก่ ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (ผสส.) คณะกรรมการวัด คณะกรรมการ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน คณะกรรมการประมงหมู่บ้าน คณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติ การพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) ผู้ช่วยกำนัน คณะกรรมการศึกษา ผู้นำเยาวชนและ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม

(N = 286)

การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม	ไม่เป็น		เป็นหรือเคยเป็น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม	98	34.27	188	65.73
การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ (ตอบได้มากกว่า 1 กลุ่ม)				
ลูกเสือชาวบ้าน	199	69.58	87	30.42
อาสาสมัคร	280	97.90	6	2.10
ไทยอาสาป้องกันชาติ	254	88.81	32	11.19
กลุ่มแม่บ้าน	246	86.01	40	13.99
กลุ่มเกษตรกร	226	79.01	60	20.99
กลุ่มเยาวชน	264	92.31	22	7.69
กองทุนเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ	272	95.11	14	4.89
อื่น ๆ	269	94.06	17	5.94

จากตาราง 9 พบว่าผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมมีมากกว่าผู้ที่ไม่เป็น คือผู้ที่
เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมมีถึงร้อยละ 65.73 ส่วนผู้ที่ไม่เป็นมีเพียงร้อยละ 34.27
สำหรับผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมที่เป็นกันมากที่สุดได้แก่ ลูกเสือชาวบ้านมีถึงร้อยละ
30.42 รองลงมาได้แก่กลุ่มเกษตรกรร้อยละ 20.99 กลุ่มแม่บ้านร้อยละ 13.99
ไทยอาสาป้องกันชาติร้อยละ 11.19 กลุ่มเยาวชนร้อยละ 7.69 กองทุนเพื่อ
ความมั่นคงแห่งชาติร้อยละ 4.89 อาสาสมัครร้อยละ 2.10 และการเป็นสมาชิก

กลุ่มสังคมอื่น ๆ อีกร้อยละ 5.94 ซึ่งได้แก่ กลุ่มเยาวชนตรกร กลุ่มพอบาน
กลุ่มนางสาว กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสตรีเยี่ยมผ้า เป็นต้น

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐ
และคณะกรรมการ

(N = 286)

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการ	ไม่เคย		เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการ	61	21.33	225	78.67
การติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ				
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
นายอำเภอ	164	57.34	122	42.66
ศึกษาธิการหรือผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ	116	40.56	170	59.44
เกษตรอำเภอ	113	39.51	173	60.49
พัฒนากร	122	42.66	164	57.34
ครูใหญ่หรือคณะครู	68	23.78	218	76.22
คณะกรรมการทอานหนังสือ	85	29.72	201	70.28
เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	176	61.54	110	38.46
อื่น ๆ	283	98.95	3	1.05

จากตาราง 10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและ
คณะกรรมการมากกว่าผู้ไม่เคยติดต่อ ผู้ที่เคยติดต่อดังร้อยละ 78.67 ส่วนผู้ที่ไม่เคย
ติดต่อเพียงร้อยละ 21.33 และผู้ที่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการทอานหนังสือ

ไปติดต่อกันมากที่สุดกับครูใหญ่หรือคณะครูมีถึงร้อยละ 76.22 รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการ
 ที่อ่านหนังสือร้อยละ 70.28 เกษตรอำเภอร้อยละ 60.49 ศึกษาธิการหรือผู้ช่วย
 ศึกษาธิการอำเภอร้อยละ 59.44 พัฒนาร้อยละ 57.34 นายอำเภอร้อยละ 42.66
 เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยละ 38.46 และมีการติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ
 นอกจากที่กล่าวมาแล้วอีกร้อยละ 1.05 ซึ่งได้แก่ เกษตรตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนครั้งในการติดต่อกับ
 บุคคลอื่น ๆ

จำนวนครั้งในการติดต่อกับบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยติดต่อกับ	61	21.33
1 - 3 ครั้ง	68	23.77
4 - 6 ครั้ง	37	12.94
7 - 9 ครั้ง	36	12.59
10 - 12 ครั้ง	26	9.09
ตั้งแต่ 13 ครั้งขึ้นไป	58	20.28
รวม	286	100

จากตาราง 11 การติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างกับบุคคลต่าง ๆ ในรอบหนึ่งปี
 มีดังนี้ ไม่เคยติดต่อกับมีร้อยละ 21.33 ติดต่อกับ 1 - 3 ครั้งเป็นจำนวนมากที่สุด
 มีจำนวนร้อยละ 23.77 รองลงมาเคยติดต่อกับตั้งแต่ 13 ครั้งขึ้นไปร้อยละ 20.28
 ที่เคยติดต่อกับ 4 - 6 ครั้ง และ 7 - 9 ครั้ง มีใกล้เคียงกันคือร้อยละ 12.94
 และ 12.59 และที่เคยติดต่อกับ 10 - 12 ครั้งอีกร้อยละ 9.09

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้ความเข้าใจใน
วัตถุประสงค์และการดำเนินงานในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์	จำนวน	ร้อยละ
มาก	136	47.55
น้อย	150	52.45
รวม	286	100

จากตาราง 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์
และการดำเนินงานน้อยมีร้อยละ 52.45 ส่วนผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์
และการดำเนินงานมากมีร้อยละ 47.55

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรม
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

การเข้าร่วมกิจกรรมที่อ่านหนังสือ	จำนวน	ร้อยละ
น้อย	137	47.90
มาก	149	52.10
รวม	286	100

จากตาราง 13 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
มาก คิดเป็นร้อยละ 52.10 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมน้อยจะมีร้อยละ
47.90

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของผู้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือ
จำแนกตามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมแต่ละด้าน

การมีส่วนร่วมกิจกรรมแต่ละด้าน	(N = 286)			
	ไม่เคยเข้าร่วม		เข้าร่วม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เข้าร่วมประชุม	90	31.47	196	68.53
2. รวมออกแรง	89	31.12	197	68.88
3. รวมออกเงิน	112	39.16	174	60.84
4. รวมออกวัสดุ	175	61.19	111	38.81
5. การไปอ่าน	30	10.49	256	89.51
6. รวมดูแลรักษา	71	24.83	215	75.17

จากตาราง 14 พบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเข้าร่วมไปอ่านมากที่สุดคือร้อยละ 89.51 รองลงมาได้แก่
การเข้าร่วมดูแลรักษาร้อยละ 75.17 การเข้าร่วมออกแรงร้อยละ 68.88
เข้าร่วมประชุมร้อยละ 68.53 รวมออกเงิน 60.84 และรวมออกวัสดุร้อยละ 38.81

ผลการพิสูจน์สมมุติฐาน

จากการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้โดยใช้ระเบียบทางสถิติประเภทไค-สแควร์ และมูลศัคว์ ปรากฏผลดังนี้

สมมุติฐานข้อ 1 ประชาชนที่เป็นเพศชายจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่เป็นเพศหญิง

ตาราง 15 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจำแนกตามเพศ

เพศ	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือ		รวม
	น้อย	มาก	
ชาย	79(82.87)	94(90.13)	173
หญิง	58(54.13)	55(58.87)	113
รวม	137	149	286

$$\chi^2 = 2.17 \quad df. = 1 \quad P > .05 \quad Q_{XY} = 0.11$$

จากตาราง 15 แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศของกลุ่มตัวอย่างกับการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ซึ่งพบว่าการทดสอบไค-สแควร์ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 ค่าที่คำนวณได้เท่ากับ 2.17 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าในตารางแสดงว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หรือกล่าวได้ว่าเพศชายและเพศหญิงจะเข้าร่วมกิจกรรมที่อ่านหนังสือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานข้อที่ 2 ประชาชนที่มีอายุน้อยจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีอายุมาก

ตาราง 16 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจำแนกตามอายุ

อายุ	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือ		รวม
	น้อย	มาก	
น้อย	73(64.19)	61(69.81)	134
มาก	64(72.81)	88(79.19)	152
รวม	137	149	286

$$\chi^2 = 4.37 \quad \text{d.f.} = 1 \quad P < .05 \quad Q_{XY} = -.24$$

จากตาราง 16 แสดงถึงการหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ซึ่งทดสอบโดยใช้ค่าไค-สแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และค่ายูลส์คิว พบว่าค่าไค-สแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 4.37 มีค่ามากกว่าค่าที่เป็คในตาราง แสดงว่าอายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหรือกล่าวได้ว่าอายุน้อยและอายุมากจะมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่ายูลส์คิวที่คำนวณได้เท่ากับ -.24 แสดงว่าความเข้มของความสัมพันธ์ปานกลางในทิศทางเป็นลบ (-) สรุปได้ว่าประชาชนที่มีอายุมากจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานข้อที่ 3 ประชาชนที่มีการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชากรที่มีการศึกษาต่ำ

ตาราง 17 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือจำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือ		รวม
	น้อย	มาก	
สูง	41(32.57)	27(35.43)	68
ต่ำ	96(104.43)	122(113.57)	218
รวม	137	149	286

$$\chi^2 = 5.48 \quad df. = 1 \quad P < .05 \quad Q_{XY} = -.32$$

จากตาราง 17 แสดงถึงการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ทดสอบโดยใช้ค่าไค-สแควร์ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าบูลส์คิว พบว่าค่าไค-สแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 5.48 มีค่ามากกว่าค่าที่เปิดในตารางแสดงว่าระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหรือการศึกษาสูงและการศึกษาต่ำจะมีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าบูลส์คิวที่คำนวณได้เท่ากับ -.32 แสดงว่าความสัมพันธ์ของความสัมพันธเป็นลบ (-) ในระดับปานกลาง สรุปได้ว่าประชาชนที่มีการศึกษาต่ำจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานข้อที่ 4 ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำบ้านมากกว่าประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม

ตาราง 18 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม

การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือ		รวม
	น้อย	มาก	
เป็นหรือเคยเป็น	63(90.05)	125(97.94)	188
ไม่เป็น	74(46.94)	24(12.50)	98
รวม	137	149	286

$$\chi^2 = 41.78 \quad df. = 1 \quad P < .01 \quad Q_{XY} = .72$$

จากตาราง 18 แสดงว่าการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำบ้าน ทดสอบโดยใช้ไค-สแควร์ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และค่ายูลส์คือพบว่าค่าไค-สแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 41.78 มีค่ามากกว่าค่าที่เปิดในตารางแสดงว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือการเป็นหรือเคยเป็นกับการไม่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมจะมีผลต่อการเข้าร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำบ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และค่ายูลส์คือเท่ากับ .72 แสดงว่าความเข้มของความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมากและในทิศทางบวก (+) ซึ่งสรุปได้ว่าประชาชน

ที่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมจะเข้ามามีส่วนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์สูงมากในทิศทางบวก (+) เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานข้อที่ 5 ประชาชนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการมากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการน้อย

ตาราง 19 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือจำแนกตามการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการ

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐ และคณะกรรมการ	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือ		รวม
	น้อย	มาก	
มาก	20(36.12)	103(60.64)	123
น้อย	64(29.96)	38(50.27)	102
รวม	84	141	225 ^①

$$\chi^2 = 78.44 \quad \text{d.f.} = 1 \quad P < .01 \quad Q_{XY} = .79$$

หมายเหตุ ① ผู้ที่ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการจำนวน 61 คนไม่ได้นำมาวิเคราะห์

จากตาราง 19 แสดงว่าการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทดสอบโดยไค-สแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าบูลส์คิวพบว่าค่าไค-สแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 78.44 มีค่ามากกว่าค่าที่เปิดในตาราง แสดงว่า

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 หรือการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านมากก็น้อย จะมีผลต่อการเข้าร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือแตกต่างกัน และค่าสถิติก็เท่ากับ .79 แสดงว่ามีความเข้มของความสัมพันธ์กันสูงมาก และในทิศทางบวก (+) ซึ่งสรุปได้ว่าประชาชนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านหนังสือมากจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์กันสูงมากในทิศทางบวก (+) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานข้อที่ 6 ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ที่อ่านหนังสือมากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่านหนังสือน้อย

ตาราง 20 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือจำแนกตามความรู้ความเข้าใจ
ในวัตถุประสงค์

ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือ		รวม
	น้อย	มาก	
มาก	60 (65.15)	76 (70.85)	136
น้อย	77 (71.85)	73 (78.15)	150
รวม	137	149	286

$$\chi^2 = 1.49 \quad df. = 1 \quad P > .05 \quad Q_{XY} = .14$$

จากตาราง 20 แสดงว่าการทดสอบหาความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มตัวอย่าง
ที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้าน ทดสอบโดยใช้ไค-สแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และค่า
บูลส์คิว พบว่าค่าไค-สแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 1.49 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าที่เบิก
ในตารางแสดงว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ไม่มีความสัมพันธ์
กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
หรือประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจมากและน้อย จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม
ที่อ่านหนังสือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความพึงพอใจของภาคีศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสังคม ด้านการติดต่อ
กับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการ ด้านความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของ
ที่อ่านหนังสือ กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแต่ละด้านว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ประชาชนที่เป็นเพศชายจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำ
หมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่เป็นเพศหญิง
2. ประชาชนที่มีอายุน้อยจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำ
หมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีอายุมาก
3. ประชาชนที่มีการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำ
หมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาต่ำ
4. ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม
5. ประชาชนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการมากจะมี
ส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือมากกว่าประชาชนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐ
และคณะกรรมการน้อย

6. ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่านหนังสือมาก
จะมีส่วนรวมมากกว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่านน้อย

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขต ชนบทพื้นที่ปากจน อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ในช่วงที่มีการจัดตั้ง ที่อ่านหนังสือถึงสิ้นปี 2526 รวม 7 หมู่บ้าน ประชากรประมาณ 933 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) อย่างเป็นสัดส่วนตามประเภทที่อ่านหนังสือ (แบ่งเป็น ดี พอใช้ ปรับปรุง ยุบ หรือย้าย และประเภทที่ไม่ได้ประเมิน) เพศ และกลุ่มอายุ จำนวน 286 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน

2.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

2.2 ปัจจัยทางค่านิยม

2.3 ปัจจัยทางด้านการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการ
ที่อ่านหนังสือ

2.4 แบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์
และการดำเนินงานในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน แบบตอบรับและปฏิเสธ
จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .88 มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง
.20 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

2.5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอนนี้

3.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงนายอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีศึกษาธิการอำเภอกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอำนวยความสะดวกให้

3.2 นำรายชื่อที่ได้จากการสำรวจเบื้องต้นเฉพาะผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมาสุ่มอย่างง่ายและคัดเลือกรายชื่อที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยสุ่มวงไว้ 5 เปอร์เซ็นต์ของแต่ละหมู่บ้าน

3.3 ผู้วิจัยพร้อมด้วยผู้ช่วย 2 คนเข้าไปสำรวจรายชื่อและที่ตั้งบ้านของกลุ่มตัวอย่างคร่าว ๆ พร้อมกับทำความเข้าใจกับชาวบ้านก่อน 1 วัน

3.4 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีอ่านแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่พบปัญหาเกี่ยวกับการอ่านและการเขียนหนังสือ และให้กรอกแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เขียนหนังสือได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาคาสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage)

2. ทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสังคม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการและด้านความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่านหนังสือกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยใช้ไค-สแควร์ (Chi-square test)

3. ทดสอบความเข้มของความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้ยูลส์คิว (Yule's Q)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 เพศ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นเพศชายร้อยละ 60.49 และเพศหญิงร้อยละ 39.51

1.2 อายุ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่อายุอยู่ในกลุ่ม 20 - 29 ปี มากที่สุดถึงร้อยละ 37.76 รองลงมาได้แก่กลุ่มอายุ 30 - 39 ปี และ 40 - 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.18 และ 17.14 ตามลำดับ

1.3 การศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่ามากที่สุดคือร้อยละ 67.83 รองลงมาได้แก่ ผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า และไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 9.44 และ 8.39 ตามลำดับ

1.4 การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมคือร้อยละ 65.73 ส่วนผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมมีเพียงร้อยละ 34.27 และที่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมที่เป็นกันมากได้แก่ ลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 30.42 20.99 และ 13.99 ตามลำดับ

1.5 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านหนังสือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเคยติดต่อก็คิดเป็นร้อยละ 78.67 และที่ไม่เคยติดต่อก็เพียงร้อยละ 21.33 ส่วนบุคคลที่ได้รับการติดต่อกันมากที่สุดคือครูใหญ่หรือคณะครู รองลงมาได้แก่คณะกรรมการที่อ่านหนังสือ และเกษตรอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 76.22 70.28 และ 60.49 ตามลำดับ ส่วนจำนวนครั้งในการติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ นั้นที่ติดต่อกันมากที่สุด 1 - 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.77 รองลงมาได้แก่ตั้งแต่ 13 ครั้งขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.28 ส่วนตั้งแต่ 4 - 6 ครั้ง และ 7 - 9 ครั้ง มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 12.94 และ 12.59

1.6 ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และการดำเนินงานใน
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์น้อย
มีมากกว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์มาก คิดเป็นร้อยละ
52.45 และ 47.55 ตามลำดับ

1.7 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ประชาชน
ส่วนใหญ่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมาก คิดเป็นร้อยละ
52.10 ส่วนผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมน้อยมีร้อยละ 47.90 และลักษณะการมีส่วนร่วม
มากที่สุดได้แก่ การไปอ่านร้อยละ 89.51 รองลงมา รวบรวมดูแลรักษา ร้อยละ 75.17
ส่วนการไปร่วมออกแรงกับการไปร่วมประชุมมีใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 68.88
และ 68.53

2. สรุปผลการพิสูจน์สมมุติฐาน

ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานในการวิจัยครั้งนี้ไว้ 6 สมมุติฐานและผลการทดสอบ
สมมุติฐานปรากฏดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้านได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและ
คณะกรรมการที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีความเข้มของความสัมพันธ์
ในระดับสูงมาก และทิศทางบวก (+) กับปัจจัยทางด้านการศึกษา อายุ ที่ระดับ
นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยปัจจัยทางด้านการศึกษามีความเข้มของความสัมพันธ์
ในระดับปานกลางและทิศทางลบ (-) ส่วนปัจจัยทางด้านอายุ มีความเข้มของ
ความสัมพันธ์ในระดับต่ำและทิศทางลบ (-) กล่าวโดยสรุปได้ว่า ประชาชนที่มี
การติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการมากจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม
ที่อ่านหนังสือมากกว่าประชาชนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการน้อย
ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือมากกว่า
ประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสังคม ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำจะเข้ามามีส่วนร่วม

ในกิจกรรมที่อ่านหนังสือมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาสูง และประชาชนที่มีอายุมาก จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือมากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อย

2. ปัจจัยทางค่านิยมและความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และการดำเนินงานในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หรือกล่าวโดยสรุปได้ว่า ประชากรที่เป็นเพศชาย และเพศหญิงจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือไม่แตกต่างกัน และประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และการดำเนินงานในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากและน้อย จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหรือเพศชายและเพศหญิงจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะว่าในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งปัจจุบันสตรีได้มีสิทธิเสรีภาพในทางสังคมทัดเทียมกับชายมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการมีแผนพัฒนาสตรีระยะยาวปี 2525 - 2544 (คณะทำงานวางแผนสตรีระยะยาว 2525 : 8 - 30) ที่ส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมคิดและร่วมตัดสินใจในปัญหาและกิจกรรมของชุมชนอย่างแข็งขันใกล้เคียงกับชายและได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามความสามารถที่เพิ่มขึ้นจึงทำให้บทบาทของสตรีในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น จากผลงานวิจัยเรื่องแม่บ้านเกษตรกรกับการพัฒนาประเทศ (คณะทำงานวางแผนสตรีระยะยาว 2525 : 8 - 33 อ้างอิงมาจาก อภาพันท์ จันทรสว่าง) ผลปรากฏว่าร้อยละ 70 ของแม่บ้านเกษตรกรได้เข้าร่วมในโครงการพัฒนาหมู่บ้านของทางราชการในอัตราค่อนข้างสูง อีกทั้งกิจกรรมต่าง ๆ

ในปัจจุบันก็ได้เปิดโอกาสให้หญิงเข้าไปมีส่วนร่วมเท่าเทียมกับชาย เช่น ลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มเกษตรกร ไทยอาสาป้องกันชาติ เป็นต้น และในทำนองเดียวกันกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่จัดขึ้นในชุมชนนั้นก็เปิดโอกาสให้หญิงเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเท่าเทียมกับชาย ฉะนั้นจึงมีส่วนทำให้เพศชายและเพศหญิงเข้าร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน

2. อายุจะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยประชากรที่มีอายุมากจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชากรที่มีอายุน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชากรที่มีอายุมากจะเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาไม่สูงซึ่งส่วนใหญ่จะจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในชุมชนนั้น ๆ มานานแล้วไม่มีใครเดินทางเข้าออกชุมชนมากนัก ฉะนั้นแหล่งในการศึกษาหาความรู้ของเขาจึงมีน้อย จึงเห็นว่าที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจะเป็นแหล่งช่วยให้ทราบข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อพวกเขามาก ส่วนคนที่มีอายุน้อยมักจะเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ ฉะนั้นโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมที่อ่านหนังสือจึงมีน้อยกว่า เพราะต้องไปเรียนหนังสือและยังสามารถหาหนังสือพิมพ์ วารสาร และหนังสือต่าง ๆ อ่านได้ในห้องสมุดของโรงเรียน นอกจากนี้ผู้ที่มีอายุน้อยส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่จบการศึกษามาใหม่และมีการศึกษาสูง (ปัจจุบันการศึกษาวาดบังคับถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) การเคลื่อนย้ายติดต่อกับชุมชนอื่นมีมากกว่า (เฉลี่ยว.บ.ร.ก.ค. 2520 : 205) จึงมีโอกาสดูหนังสือในห้องสมุดของโรงเรียน ห้องสมุดอำเภอ และแหล่งอื่น ๆ ให้เลือกอ่านมากกว่า ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกรมการพัฒนาชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน 2519 : 66 - 90) ในรายงานวิจัยโครงการสำรวจพบว่าประชากรที่มีอายุสูงมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสมาชิกในโครงการมากกว่าประชากรที่มีอายุน้อย

3. การศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หรือประชากรที่มีการศึกษาต่ำจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่าน

หนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชากรที่มีการศึกษาสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคนในชนบทส่วนใหญ่มีการศึกษาค่ำ และมักมีรายได้น้อย การประกอบอาชีพอยู่ในท้องไร้ท้องนา ต้องพึ่งพาธรรมชาติในการประกอบอาชีพ (ประคินรุ มัชฌิมา 2523 : 236) โอกาสที่จะหาหนังสืออ่านตามแหล่งต่าง ๆ ในเมืองมีน้อยมาก หรือไม่สามารรถซื้อหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือหนังสืออื่น ๆ มาอ่านเองได้ ซึ่งติดกับคนที่มีการศึกษาสูง ส่วนมากมีรายไ้สูง สภาพการทำงานดี (ประคินรุ มัชฌิมา 2523 : 119) และสถานที่ทำงานก็มีหนังสือพิมพ์ วารสาร และหนังสืออื่น ๆ ให้เลือกอ่านได้ หรืออาจบอกรับหนังสือพิมพ์มาอ่านที่บ้าน ฉะนั้นผู้ที่มีการศึกษาสูงจึงเข้าไปมีส่วนร่วมน้อย ส่วนผู้มีการศึกษาค่ำก็เห็นว่าเป็นแหล่งสำคัญที่จะไ้ทราบข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง จึงเข้ามามีส่วนรวมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชากรที่มีการศึกษาสูง ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรียัวรรณวรรณวิทยา (วัชรียัวรรณ วรรณวิทยา 2525 : 91) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในสหภาพแรงงานประเภทกิจกรรมการผลิตสิ่งทอสิ่งดัก เครื่องแต่งกายหนังสือ และผลิตภัณฑ์หนังสือ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าแรงงานสตรีที่มีระดับการศึกษาค่ำจะเข้ามามีส่วนรวมในสหภาพแรงงานประเภทกิจกรรมการผลิตสิ่งทอ สิ่งดัก เครื่องแต่งกายหนังสือ และผลิตภัณฑ์หนังสือมากกว่าแรงงานสตรีที่มีระดับการศึกษาสูง

4. การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหรือกล่าวว่คนที่ เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมจะเข้ามามีส่วนรวมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือมากกว่าคนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่การรวมกลุ่มนั้นจะมีกิจกรรมโต้ตอบซึ่งกันและกันและมีความรู้สึกร่วมกัน (สมปราชญ์ จอมเทศ 2515 : 130 - 144) การขอความร่วมมือเข้าไปในรูปกลุ่มหรือการที่เจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านหนังสือจะกระตุ้นต่อกลุ่มต่าง ๆ จะทำได้ง่ายกว่า ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่สุวัณน์ วัฒนวงศ์ อ้างอิงมาจาก

ครอสส์ และวอลลีย์ (สุวัจน์ วัฒนกิจ 2526 : 99 อ้างอิงมาจาก Cross and Valley. 1972) ที่ว่าผู้เข้าร่วมในกิจกรรมทางการศึกษาผู้ใหญ่จะเป็นสมาชิกกลุ่มมากกว่าหนึ่งองค์การและ อารยา วัฒนกิจ (อารยา วัฒนกิจ 2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่าผู้ที่เป็สมาชิกกลุ่มสังคมจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสังคม

5. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านหนังสือมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหรือประชากรที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านมากจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชากรที่มีการติดต่อน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านหนังสือมากนั้นจะได้รับการชักจูงหรือกระตุ้นหรือได้รับการชี้แจงทำให้เกิดการยอมรับนำมาปฏิบัติขึ้นเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งดีงามและเกิดประโยชน์ โรเจอร์ และชูเมคเกอร์ (Roger and Shoemaker. 1971 : 1 - 40) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันนั้นจะมีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมต่าง ๆ ลักษณะที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านก็เป็นนวัตกรรมสำหรับหมู่บ้านชนบทที่อยู่ทางไกล เมื่อเจ้าหน้าที่รัฐมีการติดต่อชี้แจงยอมจะเกิดความต้องการให้มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านขึ้น และจากการศึกษาของ ยอร์จ โฮแมน (George Homan. 1950 : 113) ได้พบว่าปัจจัยที่ทำให้คนรวมกลุ่มกันนั้นจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกันซึ่งจะมีผลทำให้เกิดการปฏิบัติโต้ตอบซึ่งกันและกัน ฉะนั้นการที่ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านหนังสือมากก็จะมี การปฏิบัติโต้ตอบโดยเข้ามามีส่วนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชากรที่มีการติดต่อน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อารยา วัฒนกิจ (อารยา วัฒนกิจ 2526 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าผู้ปกครองที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐมากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนมากกว่าผู้ปกครองที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐน้อย

6. ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหรือผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่านหนังสือทั้งมากและน้อยจะมีผลต่อการเข้าร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเข้าร่วมกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ซึ่งได้แก่การเข้าร่วมประชุม ร่วมออกแรง ออกเงิน ออกวัสดุ การไปอ่านและการร่วมดูแลรักษาไม่ได้เป็นขั้นตอนที่สลับซับซ้อน ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์มากหรือน้อยก็มีโอกาสเข้าร่วมได้พอ ๆ กัน แต่ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานมากส่วนใหญ่มักจะเข้าไปอ่าน ร่วมดูแลรักษา ส่วนการเข้าร่วมประชุม ร่วมออกแรง ร่วมออกเงินและออกวัสดุนั้นจะมีน้อย เพราะผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และการดำเนินงานมากจะมองเห็นความสำคัญของการไปอ่านและการดูแลรักษา สำหรับผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และการดำเนินงานในที่อ่านน้อยจะเข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการประชุม การออกแรง ออกเงิน และออกวัสดุ เพราะการขอความร่วมมือในลักษณะดังกล่าวปฏิบัติได้ง่ายกว่า ส่วนการไปอ่านหนังสือ การดูแลรักษาจะทำตามโอกาสและเข้าร่วมน้อย ดังนั้นการที่ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และการดำเนินงานในกิจกรรมที่อ่านหนังสือมากและน้อยจึงเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการจัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนนั้น สิ่งที่ควรคำนึงเพื่อเป็นแนวทางให้ประชาชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านโดยตลอดตั้งแต่ การเข้าร่วมประชุม การออกแรง ออกวัสดุ ออกเงิน

การไปอ่านและการดูแลรักษา คือ การติดต่อประสานงานของเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านหนังสือกับประชาชนทั้งชายและหญิงที่มีอายุมาก มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยผ่านกลุ่มและสมาชิกกลุ่มสังคมต่าง ๆ ในหมู่บ้านนั้นและควรกระทำอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งกระตุ้นเร้า ชี้แจง ชักจูง ให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในความจำเป็นของการเข้าร่วมกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านด้วย

2. การติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านหนังสือกับประชาชน เน้นว่ามีความสำคัญต่อการเข้าร่วมกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ฉะนั้นควรดำเนินงานจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดนิทรรศการทางการเกษตร การตรวจเยี่ยม การประกวดที่อ่านหนังสือ การใช้เป็นที่ประชุมของหมู่บ้านหรือทำบุญกลางบ้านเพราะจะมีผลทางล่อให้ประชาชนมาอ่านหนังสือ มาปรับปรุง มาดูแลรักษาโดยปริยาย

3. พยายามหลีกเลี่ยงการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตที่มีการคมนาคมติดต่อกับเขตเมืองได้รวดเร็วและหมู่บ้านที่ประชาชนส่วนใหญ่ฐานะทางเศรษฐกิจดี มีการศึกษาสูง เพราะจะไม่ได้รับความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร เพราะประชาชนสามารถจัดซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่านเองได้ และสามารถไปใช้บริการห้องสมุดประชาชนหรือสถานศึกษาอื่น ๆ ในเมืองได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรจะได้มีการวิจัยในทำนองเดียวกันโดยศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น อาชีพ รายได้ สภาพทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น ที่อาจจะมีส่วนสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

2. ควรจะได้มีการวิจัยในทำนองเดียวกันในพื้นที่ต่าง ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3. ควรจะได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในแง่อื่น ๆ เช่น ผลกระทบของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน แนวทางการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ของชุมชน ในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นต้น

4. ควรจะได้ศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่คล้ายหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านต้องปรับปรุง ขยาย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การพัฒนาชุมชน, กรม กระทรวงมหาดไทย รายงานการวิจัยโครงการสารภี
ตำบลขี้ผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น 2519,
130 หน้า

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม กองแผนงานและวิจัย รายงานผลการติดตาม
ประเมินผลที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2523
ฝ่ายแผนงานและวิจัย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ 2524,
217 หน้า (อัครสำเนา)

การประเมินผลโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ปีงบประมาณ 2524
เล่ม 1, 2 ฝ่ายวิจัยและประเมินผล กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษา
นอกระโรงเรียน

สรุปของงานวิจัย ประเมินผล ติดตามผลการศึกษานอกโรงเรียน
ที่ดำเนินงานโดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง เหนือ ใต้ ตะวันออก-
เฉียงเหนือ และกองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน
ปี 2520 - 2524 โรงพิมพ์เสียงเสียง 2525, 228 หน้า

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษา
นอกระโรงเรียน หนึ่งเจ็ดการพิมพ์ 2526, 56 หน้า

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม รายงานผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ 2526
ศักดิ์โสภณาการพิมพ์ 2527, 176 หน้า

เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านแหล่งหลอมหลอมสำนัก
ทางการเมืองในรูปของการจัดการศึกษานอกระบบ ใน การศึกษาเพื่อชีวิต
และสังคม รวบรวมความการศึกษานอกโรงเรียน เล่ม 4 เพชรสยามการพิมพ์
2525, 482 หน้า

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
 การเกษตรแห่งประเทศไทย 2526, 433 หน้า

คณะกรรมการวางแผนพัฒนาสตรีระยะยาว สรุปแผนพัฒนาสตรีระยะยาว (2525 -
2544) โรงพิมพ์คุรุสภา 2525 : 82 หน้า

จำนงค์ อภิวัฒน์สิทธิ์ ประวัติแนวคิดทางสังคม โอเคียนส์โตร์ 2524, 203 หน้า
 จิรายุ คาศรี ความคาดหวังของเจ้าหน้าที่รัฐบาลผู้เกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือพิมพ์
ประจำหมู่บ้านและผลที่ประชาชนในจังหวัดลำปางได้รับจากที่อ่านหนังสือพิมพ์
 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519,
 (อัครสำเนา)

เจสสิยา บุรีภักดิ์ ประชากรศึกษา โรงพิมพ์เจริญวิทย์การพิมพ์ 2520, 429 หน้า
 สุศรี วงศ์รัตนะ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล
 2527, 370 หน้า

ณัด ม่วงมณี ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในงานการศึกษาออกโรงเรียน
ในท้องที่อำเภอค้อยสะแก๊ก จังหวัดเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัย
 เกษตรศาสตร์ 2526, 83 หน้า (อัครสำเนา)

ทองอยู่ แก้วไพเราะ รวมบทความการศึกษาออกโรงเรียน เล่ม 4 การศึกษา
เพื่อชีวิตและสังคม เพชรสยามการพิมพ์ 482 หน้า

ประคินฐ์ มัชฌิมา สังคมวิทยาชนบทและการสหกรณ์ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์ 2523, 399 หน้า

ประสิทธิ์ ฤทธาภิรมย์ การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ของชาวบ้านในหมู่บ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านในอำเภอควนขนุน
จังหวัดพัทลุง ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2522, 122 หน้า (อัครสำเนา)

พจน์ บุณยรัตนพันธ์ การสร้างพลังชุมชนโดยกระบวนการพัฒนาชุมชน ไทยวัฒนาพานิช
2517, 437 หน้า

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท ไทยอนุเคราะห์ไทย
2526, 114 หน้า

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา ทวีกิจการพิมพ์
2524, 287 หน้า

วิชนียารณ วรณวิทยา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในสหภาพแรงงาน
ประเภทกิจกรรมผลิตสิ่งทอ สิ่งถัก เครื่องแต่งกาย หนังสือพิมพ์และผลิตภัณฑ์หนังสือ
ในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2525, 153 หน้า (อัครสำเนา)

วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
160 หน้า (อัครสำเนา)

ศึกษาธิการ, กระทรวง แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว 2521, 45 หน้า

ศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ ทำเนียบรายชื่อหมู่บ้านเป้าหมายตามแผนพัฒนา
ชนบทพื้นที่ภาคจน (2525 - 2529) จัดพิมพ์โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การ
ยูนิเซฟ 2525, 890 หน้า

ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร, คณะนิติปรัชญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ รุ่น 2
สัมมนาปัญหาและการวิจัยทางการศึกษาผู้ใหญ่ ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และ
การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร 2526,
106 หน้า (อัครสำเนา)

สมปราชญ์ จอมเทศ การบริหารและการจัดการ : ศึกษาวิเคราะห์ในแนวพฤติกรรม
พฤติกรรมศาสตร์ สำหรับประกอบการศึกษาสาขาวิชาประวัติศาสตร์และ
การบริหารธุรกิจ ไทยวัฒนาพานิชจำกัด 2516, 178 หน้า

สามัญศึกษา, กรม คู่มือการจัดตั้งที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน วัชรินทร์การพิมพ์
2520, 227 หน้า

สุนทร โคตรบรรเทา การศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
และการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2524, 130 หน้า (อัดสำเนา)

อารยา วัฒนกิจ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ 2526, 111 หน้า (อัดสำเนา)

Akhtar, Ali. "Integrated Rural Development," Phillipine Journal of Public Administration. Vol. 21 No. 1 (January 1977) 26 - 27.

Davis, James A. Elementary Survey Analysis. New Jersey, Prentice-Hall, Inc., 1971. 195 p.

Homans, George C. The Human Groups. New York, Harcourt Bruce and World, Inc., 1950. 315 p.

Kaufman, Harold F. Participation Organized Activities in Selected Kentucky Localities. Agricultural Experiment Station Bulletins, 1949. 528 p.

Maslow, Abraham H. Motivation and Personality. New York, Harper and Brothers. 1954. 411 p.

Reeder, William W. Level of Abstraction and Generation and Their Uses. 1971. (mimeographed)

Rogers, Everett M., and Floyd F. Shoemaker. Communication of Innovation : A Cross-Cultural Approach. 2nd, ed. New York, The Free Press, 1971. 476 p.

UNESCO. Learning Never Ends. Proceedings of the Second International Seminar on Workers and Adult of Education, Israel, December 1 - 20, 1964. 197 p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของ

แบบทดสอบ

ตาราง 21 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ
วัดความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และการดำเนินงานในกิจกรรมที่อ่านหนังสือ
ประจำวัน

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1	.75	.50	11	.75	.50
2	.62	.50	12	.68	.62
3	.56	.62	13	.62	.25
4	.56	.37	14	.56	.37
5	.75	.50	15	.75	.25
6	.68	.62	16	.75	.50
7	.56	.37	17	.68	.62
8	.43	.37	18	.68	.37
9	.85	.50	19	.56	.62
10	.56	.37	20	.68	.37

ตาราง 22 การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์
และการดำเนินงานในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

คนที่	X	Y	XY	X ²	Y ²	คนที่	X	Y	XY	X ²	Y ²
1	19	17	323	361	289	15	14	12	168	196	144
2	11	12	132	121	144	16	19	16	304	361	256
3	14	12	168	196	144	17	16	14	224	256	196
4	17	16	272	289	256	18	11	11	121	121	121
5	14	14	196	196	196	19	10	12	120	100	144
6	16	14	224	256	196	20	11	11	121	121	121
7	9	12	108	81	144	21	15	13	195	225	169
8	18	16	288	324	256	22	15	14	210	225	196
9	13	12	156	169	144	23	14	12	168	196	144
10	18	14	252	324	196	24	19	17	323	361	289
11	11	10	110	121	100	25	10	10	100	100	100
12	12	12	144	144	144	26	14	12	168	196	144
13	12	11	132	144	121	27	9	12	108	81	144
14	12	12	144	144	144	28	15	14	210	225	196

$$\sum X = 388 \quad \sum Y = 364 \quad \sum XY = 5189$$

$$\sum X^2 = 5634 \quad \sum Y^2 = 4838$$

$$r_{XY} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N\sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N\sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ r_{XY} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum X^2, \sum Y^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum XY$ แทน ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนนสองชุด

$\sum X, \sum Y$ แทน ผลบวกของคะแนนแต่ละชุด

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

$$\begin{aligned} r_{XY} &= \frac{28 \times 5189 - 388 \times 364}{\sqrt{\{28 \times 5634 - (388)^2\} \{28 \times 4838 - (364)^2\}}} \\ &= \frac{145292 - 141232}{\sqrt{\{157752 - 150544\} \{135464 - 132496\}}} \\ &= \frac{4060}{4625.29} = .88 \end{aligned}$$

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของ
 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากจน อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ชื่อผู้ตอบ

บ้านเลขที่ หมู่ที่ ชื่อหมู่บ้าน

ตำบล อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

วันที่ เดือน พ.ศ.

ลงชื่อ ผู้เก็บข้อมูล

ลงชื่อ ผู้ตรวจสอบ

..... / /

ของนี้สำหรับ
ผู้วิเคราะห์ข้อมูล

เลขที่แบบสอบถาม

--	--	--

คำตอบ

- ☐ 1. เนินศาลา
- ☐ 2. เนินกว่าว
- ☐ 3. นากกลาง
- ☐ 4. หาดสูง
- ☐ 5. ยางตาล

หมู่บ้าน

- ☐ 1. บ้านเนินศาลา
- ☐ 2. บ้านท้าว
- ☐ 3. บ้านหนองพรมหนอง
- ☐ 4. บ้านบ่อพลับ
- ☐ 5. บ้านนากกลาง
- ☐ 6. บ้านหาดสูง
- ☐ 7. บ้านยางตาล

ประเภทที่อ่าน

- ☐ 1. ดี
- ☐ 2. พอใช้
- ☐ 3. ปรับปรุง
- ☐ 4. ขมหรือยาย
- ☐ 5. ไม่ดีประเมิน

☐
4

☐
5

☐
6

ของนี้สำหรับ
ผู้วิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบ

โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องว่าง ☐

หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. ปัจจุบันท่านมีอายุเต็มเท่าไร (นับถึงวันเกิดครั้งสุดท้าย)

☐ 1. 14 - 19 ปี

☐ 2. 20 - 29 ปี

☐ 3. 30 - 39 ปี

☐ 4. 40 - 49 ปี

☐ 5. 50 - 59 ปี

☐ 6. 60 ปีขึ้นไป

3. ท่านจบการศึกษาสูงสุดชั้นใด

☐ 1. ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

☐ 2. จบชั้น ป.4 หรือเทียบเท่า

☐ 3. จบชั้น ป.6 หรือเทียบเท่า

☐ 4. จบชั้น ป.7 หรือเทียบเท่า

☐ 5. จบชั้น ม.3 หรือเทียบเท่า

☐ 6. จบชั้น ม.ศ.3 หรือเทียบเท่า

☐ 7. สูงกว่า ม.3 หรือ ม.ศ.3 หรือเทียบเท่าขึ้นไป

โปรดระบุ.....

☐
7

☐
8

☐ ☐
9 10

ของนี้สำหรับ
ผู้วิเคราะห์ข้อมูล

4. ท่านนับถือศาสนาอะไร

- ☐ 1. พุทธ
☐ 2. คริสต์
☐ 3. อิสลาม
☐ 4. อื่น ๆ ระบุ

☐ ☐
 11 12

5. สถานภาพสมรส

- ☐ 1. โสด
☐ 2. สมรสแล้วอยู่ด้วยกัน
☐ 3. สมรสแล้วแยกกันอยู่
☐ 4. หย่า
☐ 5. หม้าย

☐
 13

6. ปัจจุบันท่านมีอาชีพหลักอะไร (หมายถึงอาชีพที่ทำรายได้ให้กับครอบครัวมากที่สุด)

- ☐ 1. รับราชการ
☐ 2. ลูกจ้างประจำ
☐ 3. ค้าขาย
☐ 4. เกษตรกรรม
☐ 5. รับจ้าง
☐ 6. อื่น ๆ ระบุ

☐ ☐
 14 15

ของนี้สำหรับ
ผู้วิเคราะห์ข้อมูล

7. ปัจจุบันท่านมีอาชีพอะไร

- ☐ 1. ค้าขาย
☐ 2. เกษตรกรรม
☐ 3. รับจ้าง
☐ 4. อื่น ๆ ระบุ

☐
16

8. ในรอบปีที่ผ่านมาครอบครัวของท่านมีรายได้จากการประกอบอาชีพ
รวมทั้งสิ้นประมาณเท่าใด

- ☐ 1. ไม่เกิน 5,000 บาท
☐ 2. 5,001 - 10,000 บาท
☐ 3. 10,001 - 15,000 บาท
☐ 4. 15,001 - 20,000 บาท
☐ 5. 20,001 บาทขึ้นไป

☐
17

ของนี้สำหรับ
ผู้วิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 ปัจจัยทางค่านิยมของผู้ตอบ

โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐

หน้าข้อความที่เป็นจริง เกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านมีตำแหน่งใดในหมู่บ้านนี้

☐ 1. ไม่มีตำแหน่งใด

☐ 2. กำนัน

☐ 3. ผู้ใหญ่บ้าน

☐ 4. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

☐ 5. ครู

☐ 6. คณะกรรมการสภาตำบล

☐ 7. คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน

☐ 8. แพทย์ประจำตำบล

☐ 9. อื่น ๆ ระบุ

2. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมหรือเคยเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมบ้างหรือไม่

☐ 1. ไม่เป็น

☐ 2. เป็นหรือเคยเป็น

☐ 18 ☐ 19

☐ 20

ของนี้สำหรับ
ผู้วิเคราะห์ข้อมูล

3. ถ้าไม่ได้เป็นโหม่งไปตอบตอนที่ 3 ถ้าเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกกลุ่มใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ลูกเสือชาวบ้าน	☐ 21
☐ 2. อาสาสมัคร (อส.)	☐ 22
☐ 3. ไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.)	☐ 23
☐ 4. กลุ่มแม่บ้าน	☐ 24
☐ 5. กลุ่มเกษตรกร	☐ 25
☐ 6. กลุ่มเยาวชน	☐ 26
☐ 7. กองทุนเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ	☐ 27
☐ 8. อื่น ๆ ระบุ	☐ 28 ☐ 29

ตอนที่ 3 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการท้องถิ่นในกิจกรรม
ท้องถิ่นหนึ่งสื่อประจำหมู่บ้าน

โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐

หน้าข้อความ เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเคยติดต่อกับหรือปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่รัฐ
และคณะกรรมการท้องถิ่นเกี่ยวกับท้องถิ่นหนึ่งสื่อประจำหมู่บ้านบ้าง
หรือไม่

- ☐ 1. ไม่เคย
- ☐ 2. เคย

☐
30

ของนี้สำหรับ
ผู้วิเคราะห์ข้อมูล

2. ถ้าไม่เคยติดต่อโทรมาไปขอตอนที่ 4 ถ้าเคยติดต่อสอบถามหรือปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการที่อ่านเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านกับบุคคลใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ	☐ 31
☐ 2. ศึกษาธิการอำเภอหรือผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ	☐ 32
☐ 3. เกษตรอำเภอ	☐ 33
☐ 4. พัฒนาการ	☐ 34
☐ 5. ครูใหญ่หรือคณะครู	☐ 35
☐ 6. คณะกรรมการที่อ่านหนังสือ	☐ 36
☐ 7. เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	☐ 37
☐ 8. อื่น ๆ ระบุ	☐ 38 ☐ 39

3. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านได้ติดต่อหรือได้รับการติดต่อจากบุคคลในข้อ 2 รวมกันทั้งหมดประมาณกี่ครั้ง

☐ 1. 1 - 3 ครั้ง	
☐ 2. 4 - 6 ครั้ง	
☐ 3. 7 - 9 ครั้ง	
☐ 4. 10 - 12 ครั้ง	
☐ 5. ตั้งแต่ 13 ครั้งขึ้นไป	☐ 40

ตอนที่ 4 ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของท้องถิ่นหนังสือประจำหมู่บ้าน
 โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องว่าง ทายข้อความตามความรู้
 ความเข้าใจของท่านดังต่อไปนี้

ข้อความ	ไม่ใช่	ใช่
1. การมาอ่านหนังสือในท้องถิ่นหนังสือประจำหมู่บ้านจะทำให้ราษฎรทั่วไป และชาวสารทางราชการ		
2. การมาอ่านหนังสือในท้องถิ่นหนังสือประจำหมู่บ้านจะทำให้เสียเวลา ทำมาหากิน		
3. ท้องถิ่นหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นแหล่งช่วยให้ศึกษาหาความรู้ในการ ประกอบอาชีพ		
4. การมาอ่านหนังสือในท้องถิ่นหนังสือประจำหมู่บ้านช่วยให้ท่าน เขียน หนังสือได้เร็วขึ้น		
5. ท้องถิ่นหนังสือประจำหมู่บ้านควรมีเฉพาะหนังสือพิมพ์		
6. ท้องถิ่นหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นการสร้างความร่วมมือและเข้าใจ การทำงานร่วมกันระหว่างชาวบ้าน		
7. ท้องถิ่นหนังสือประจำหมู่บ้านที่ดีควรจัดไว้บนศาลาการเปรียญ		
8. ท้องถิ่นหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นสาธารณะสมบัติของส่วนรวม		
9. ชาวบ้านเป็นผู้ที่สร้างท้องถิ่นหนังสือประจำหมู่บ้านโดยจะต้องหาสถานที่ ช่วยกันออกแรงหรือออกวัสดุ หรือออกเงินในการก่อสร้าง		
10. ท้องถิ่นหนังสือประจำหมู่บ้านที่อยู่ในแต่ละหมู่บ้าน ทางราชการเป็น ผู้สร้างให้		
11. คณะกรรมการท้องถิ่นหนังสือประจำหมู่บ้านได้รับเลือกมาจากประชาชน ในหมู่บ้าน		

ข้อความ	ไม่ใช่	ใช่
12. คณะกรรมการห้องหนังสือประจำหมู่บ้านประชุมและแก้ไขปัญหาอุปสรรค และปรับปรุงห้องหนังสืออย่างน้อยเดือนละครั้ง		
13. คณะกรรมการห้องหนังสือประจำหมู่บ้านจะอยู่ในวาระครั้งละกี่ปีก็ได้		
14. ถ้าห้องหนังสือประจำหมู่บ้านมีมาตรฐานดี คนไปไข่มากควรเปลี่ยนแปลงเป็นห้องสมุดประจำหมู่บ้าน		
15. ห้องหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นการบริการข่าวสารข้อมูลที่ไม่คุ้มค่ากับการลงทุนของรัฐบาลที่จ่ายค่าน้ำหนังสือพิมพ์ให้		
16. หนังสือพิมพ์อยู่ในที่อ่านสามารถนำไปอ่านที่อื่นได้		
17. เงินค่าน้ำหนังสือพิมพ์เป็นหน้าที่ของชาวบ้านช่วยกันออกเงินซื้อ		
18. เงินค่าน้ำหนังสือพิมพ์ที่ซื้อไปประจำในห้องหนังสือประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่ทางราชการ เป็นผู้ออกให้		
19. คณะกรรมการห้องานา และชาวบ้านเป็นผู้ปรับปรุงดูแลรักษาห้องหนังสือประจำหมู่บ้านร่วมกัน		
20. ทางราชการ เป็นผู้จ่ายเงินจ้างดูแลรักษาห้องหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นรายเดือน		

ของนี้สำหรับ
ผู้วิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง
ท้ายข้อความที่ท่านเห็นว่าเป็นจริงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ข้อความ	ไม่เคย	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้ง	บ่อย ๆ	สม่ำเสมอ
ท่านทำสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
1. ท่านเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือในการสร้าง เลือกตั้งกรรมการ ปรับปรุงที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน					42
2. ท่านรวมออกแรงในการสร้างและปรับปรุง ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน					43
3. ท่านออกเงินในการสร้างและปรับปรุงที่อ่าน หนังสือประจำหมู่บ้าน					44
4. ท่านออกวัสดุในการสร้างและปรับปรุงที่อ่าน หนังสือประจำหมู่บ้าน					45
5. ในรอบสัปดาห์หนึ่ง ๆ โดยเฉลี่ยแล้วไปอ่าน หนังสือในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน					46
6. ท่านดูแลรักษาที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน					47
					48

บันทึกเพิ่มเติมอื่น ๆ

ภาคผนวก ค

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการจัดทําหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

พ.ศ. 2515

(สำเนา)

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

พ.ศ. 2515

เพื่อให้การดำเนินงานการจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านเป็นไปด้วยดี และมีระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติงาน กระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรวางระเบียบการจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2515"

ข้อ 2. ให้ใช้ระเบียบนี้ในการจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านซึ่งอยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 3. ในระเบียบนี้

"ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน" หมายความว่า ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านซึ่งจัดเป็นเอกเทศ ตั้งอยู่ในที่ชุมนุมชนภายในเขตของหมู่บ้าน มีป้ายเขียนบอกไว้ชัดเจนว่าเป็นที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านนั้น ๆ และดำเนินการโดยคณะกรรมการซึ่งได้รับการอนุมัติแต่งตั้งตามระเบียบนี้

"คณะกรรมการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน" หมายความว่า คณะกรรมการซึ่งได้รับการคัดเลือกมาจากประชาชนในหมู่บ้านที่จะจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน มีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน และไม่เกิน 7 คน โดยให้มีผู้ทำหน้าที่เป็นประธาน 1 คน ผู้ทำหน้าที่เลขาธิการ 1 คน นอกนั้นเป็นกรรมการ

"คณะกรรมการที่อ่านหนังสือพิมพ์ระดับจังหวัด" หมายความว่า คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ และ ศึกษาธิการจังหวัดเป็นรองประธานกรรมการ โดยตำแหน่ง ส่วนกรรมการอื่น ๆ ให้จังหวัดพิจารณาแต่งตั้งตามความเหมาะสม โดยมีหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นกรรมการและเลขานุการ และศึกษานิเทศก์หมวดการศึกษานิสิต เป็นกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ 4. หน้าที่ของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน มีดังนี้

- 4.1 พิจารณาคัดเลือกและโยกย้ายสถานที่ที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านตามความเหมาะสม
 - 4.2 พิจารณาคัดเลือกหนังสือพิมพ์รายวันสำหรับหมู่บ้าน เพื่อเสนอคณะกรรมการที่อ่านหนังสือพิมพ์ระดับจังหวัดอนุมัติ
 - 4.3 จัดสร้างและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับที่อ่านหนังสือของหมู่บ้านตามความจำเป็น
 - 4.4 รับผิดชอบให้มีการส่งหนังสือพิมพ์ถึงที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านให้ตรงตามกำหนด
 - 4.5 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านสนใจมาอ่านหนังสือพิมพ์
 - 4.6 พิจารณาใช้จ่ายเงินที่ได้รับบริจาคให้เป็นประโยชน์แก่ที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้าน
 - 4.7 ประชุมพิจารณาหาทางแก้ไขอุปสรรค และปรับปรุงการจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และรายงานผลการดำเนินงานต่ออำเภอ
- การเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ให้เสนอมาน
อำเภอไปยังคณะกรรมการที่อ่านหนังสือพิมพ์ระดับจังหวัด

- ข้อ 5. หน้าที่ของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือพิมพ์ระดับจังหวัด มีดังนี้
- 5.1 มอบหมายให้อำเภอกำหนดการประชาสัมพันธ์ และประชุมประชาชนในหมู่บ้านเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้าน แล้วเสนอขออนุมัติเพื่อแต่งตั้งไปยังคณะกรรมการที่อ่านหนังสือพิมพ์ระดับจังหวัด
 - 5.2 พิจารณาอนุมัติการแต่งตั้งคณะกรรมการที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านตามให้อำเภอเสนอ
 - 5.3 พิจารณาอนุมัติสถานที่ที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้าน
 - 5.4 พิจารณาอนุมัติหนังสือพิมพ์รายวันตามที่คณะกรรมการที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านเสนอ
 - 5.5 ควบคุมให้สำนักพิมพ์หรือร้านค้าส่งหนังสือพิมพ์ที่กำหนดไปยังที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านทุกแห่งให้สม่ำเสมอ และทันตามกำหนดเวลา
 - 5.6 ดูแลการจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านให้ดำเนินไปด้วยดี
 - 5.7 พิจารณาหาทางแก้ไขอุปสรรค และปรับปรุงการจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้าน
 - 5.8 ประสานงานและรายงานการประเมินผลที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้าน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่อกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 6. ให้กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

ข้อ 7. ให้อธิบดีกรมสามัญศึกษา รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ 8. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2515 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 3 สิงหาคม 2515

ระบิล สีตสุวรรณ

(นายระบิล สีตสุวรรณ)

รองปลัดกระทรวง รักษาราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ใช้อำนาจของ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ง
เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของ
ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของหอหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

1. สถานที่ ควรอยู่ในชุมชน มีเนื้อที่พอสมควรที่จะขยายงานต่อไปได้
2. อาคารเป็นเอกเทศ มีความมั่นคงถาวรพอสมควร ขนาด 4 x 6 เมตร
เป็นอย่างน้อย
3. โต๊ะสำหรับอ่านหนังสืออย่างน้อย 1 ตัว และมีที่นั่งอย่างน้อยนั่งอ่าน
ได้ประมาณ 10 คน
4. มีวารหนังสือพิมพ์ 1 ที่ วารหนังสือพิมพ์ไทยอย่างน้อย 9 ฉบับ
5. มีที่เก็บหนังสือพิมพ์เก่าอย่างน้อย 1 ที่
6. มีกระดานคำหรือป้ายนิเทศ
7. มีป้ายชื่อหอหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ขนาดพอเหมาะกับตัวอาคาร
8. มีตู้หนังสือ 1 หลัง และต้องหาหนังสือมาเพิ่มอย่างน้อยจำนวนหนึ่ง
และเพิ่มขึ้นทุกปี

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำบ้าน
ของประชาชนในเขตชนบทพื้นที่ปากจน อำเภอโกกรกพระ
จังหวัดนครสวรรค์

บทคัดย่อ

ของ

เกีย ศรีสง่า

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้งสามด้านคือ ด้านสังคมซึ่งได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาและการเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม ด้านการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการ ด้านความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่านหนังสือกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้เป็นประชาชนที่มีอายุ 14 ปีขึ้นไป ซึ่งมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตชนบทพื้นที่ยากจน อำเภอโกกรพระ จังหวัดนครสวรรค์ ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นจำนวน 286 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และทดสอบคือร้อยละ ไค-สแควร์ (Chi-square test) และยูลส์คว

(Yule's Q)

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมีดังนี้คือ

1. ประชาชนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการมากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการน้อยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีความเข้มของความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

2. ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีความเข้มของความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

3. ประชาชนที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีความเข้มของความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

4. ประชาชนที่มีการศึกษาค่าจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาสูงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ^{๐.๐5} โดยมีความเข้มของความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ส่วนปัจจัยทางด้าน เพศ และความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

FACTORS RELATING TO PEOPLE'S PARTICIPATION IN
VILLAGE READING CENTRE ACTIVITIES IN
RURUL POVERTY AREAS OF AMPHOE KROK PHRA,
CHANGWAT NAKHON SAWAN

AN ABSTRACT

BY

KEB SRISANGAR

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1985

The purpose of this study was to probe the relationships between the participation in village reading centre activities and three factors : social, including sex, age, educational attainment and social group membership; communication with government officials and village reading centre committees; and knowledge in objectives of the reading centres.

The sample consisted of 286 people who were selected by a stratified random sampling. These people, who were 14 years old and above, were those who participated in village reading centre activities in poverty areas of Amphoe Krok Phra, Changwat Nakhon Sawan. The instrument used in this study was the questionnaire constructed by the researcher, and the statistics used for data analysis were percentage, Chi-square and Yule's Q.

The findings showed relationships between factors and participation in village reading centre activities were as follows:

1. People who had more communication with government officials and the village reading centre committees participated in village reading centre activities more than those who had less communication at .01 level of significance, and with very high strenght of positive association.

2. People who held membership in social groups participated in village reading centre activities more than

those who did not at .01 level of significance, and with very high strength of positive association.

3. People with ages over 29 years participated in village reading centre activities more than those who were younger at .05 level of significance, and with low strength of positive association.

4. People with lower education attainment participated in the village reading centre activities more than those with higher education attainment at .05 level of significance, and with moderate strength of positive association.

However, it was found that sex and knowledge pertaining to objectives of village reading centres did not show statistically significant relationships of participation in village reading centre activities.